

TOIMINTAA

Sattui ja tapahtui vuosina 2013 - 2022

Toimintakertomus 2017

Toimintakertomus 2018

Toimintakertomus 2019

Toimintakertomus 2020

Toimintakertomus 2021

Toimintakertomus 2022

Toimintakertomus 2023

.....

SATTUI JA TAPAHTUI VUOSINA 2013-2022 Juha Herttuainen 2022

LEIRILLÄ TARTOSSA

Juha Herttuainen

Huhtikuun 19. päivä 2013, huoltoasemalla aamuneljältä autojen tankkaus, joka ei automaateista meinannut onnistua millään. Onnistui sitten vihdoin viimein – omalla kortilla. Kaksi Viiksen autoa ja Peesari-**Marin** auto suuntasivat sitten Kuopiosta kohti Helsinkiä ja sieltä edelleen Viking-Linellä Tallinnaan ja sieltä illaksi Tarttoon. Sekalainen sakki matkasi opaskoiraleirille heimosiskojen ja –veljien luo.

Matkamme päätarkoitus oli viimeksi Viiksen yhteistyökursseilla olleiden opaskoirakoiden jatkokoulutus. Toinen tarkoitus oli viettää yhteistä leiriä virolaisen ja latvialaisen opaskoiraväen kanssa. Niin teimme ja vietimme todella antoisan viikonlopun Tartossa. Preppaamassa olivat **Jorma Kuronen** Martta-koiransa kanssa sekä **Anni Väänänen** ja Robis. Kouluttajina toimivat **Juha Herttuainen** ja **Sonja Suutarinen**. Muita matkalaisia Suomesta olivat **Markku Kuirinlahti** Gunu-koiralla, **Marjatta Jääskeläinen** Roosa-koiralla ja **Anja Helanen**, tällä kertaa ilman koira. Peesareina olivat mukana **Elvi Kurri** ja **Mari Voutilainen**.

Tartossa oli samaan aikaan maatalousmessut ja kaikki majoituspaikat olivat olleet ajat sitten täyteen varattuja. Ei hätää, paikallisen opaskoirakoulun johtaja **Mati Malm** sai järjestettyä meille edullisen majoituksen kaupungista 15 kilometrin päässä olevaan *Äksi Puhkemajaan* (Äksin Lomakeskus), joka sijaitsee Tartosta Jogevaan johtavan tien varressa. Majoituimme sinne ja lähdimme saman tien Tarton kaupunkia katselemaan. Siellä joukkoomme liittyivät latvialaiset opaskoirakot **Beäte Bringule** ja **Vladimirs Vojevodins** sekä vaimoni **Zaiga Kļaviņa** ja Vladimirsin peesarina **Egils Vinogradovs**. Vanha kunnon *Ristiisa-Pub* aivan Tarton keskustassa oli kohtausedustamme ja sieltä käsin sitten harjoittelimme opaskoirahommia viikonlopun aikana. Ristiisa tarkoittaa suomeksi risti-isää eli ”kummisetää”. ”Kummisetä Al Caponen” kuvia oli runsaasti pubin seinillä. Sieltä saimme kaiken tarvittavan janon ja nälän torjuntaan.

Yhteiselo ja koirien preppaamista

Lauantaiaamuna liittyivät sitten virolaiset koirankäyttäjät, kouluttajat ja peesarit joukkoomme. Joukko tuplaantui ja Ristiisa-Pubista alkoi kuulua taukoamatta iloinen puheensoria. Sonja ja minä keskityimme etupäässä Jorman ja Annin treenaamiseen. Zaiga ja Egilitis kouluttivat latvialaisia ja muu väki teki peesaus- ja varsinkin shoppailureissuja omaan tahtiinsa.

Tartto on minulle tuttu paikka jo yli 20 vuoden ajalta. Peesariystävieni **Esko Palosvirran** ja **Heikki Saastamoisen** kanssa olen siellä lukemattomia kertoja kouluttanut virolaisia ja suomalaisia opaskoirakkoja, kouluttajia ja peesareita viikonloppuleireillä, maaotteluissa ja muissa yhteisissä tapaamisissa. Siellä myös kirjoitin 15 vuotta sitten kirjaani ”Opaskoirat” *Pool Kuus*-nimisessä pubissa aina työpäivän päätteeksi. Tartto on hyvin viihtyisä kaupunki ja virolaiset ovat ystävällistä väkeä.

Kirjoitin parikymmentä vuotta sitten Peesi-lehdessä Tartton orastavasta opaskoiratyöstä. Kerroin, kuinka virolaiset ovat suoraryhtisiä, koska joutuvat kävelemään erittäin epätasaisilla poluilla autoteiden sivussa. Jalkakäytäviä ei ollut. Suoraryhtisiä virolaiset ovat edelleenkin, mutta kulkuväylät ovat muuttuneet EU-standardien mukaisiksi ja siten helppokulkuisiksi. Aivan Tartton keskustassa olevassa kaupunginosassa on kuitenkin säilytetty satoja vuosia vanhat katurakennelmat ja sillä alueella on opaskoirakoiden mukava harjoitella. Päivä kului nopeasti opaskoirakoiden kanssa kaupungilla ja Ristiisa-Pubissa seurustellessa ja sen laadukkaita antimia nautiskellessa. Jutunjuurta syntyi myös heimokansojen välillä, sillä virolaiset ymmärtävät aika hyvin suomea. Nuorempi väki tietenkin seurusteli myös englannin kielellä. Illan hämärtyessä tuli aika siirtyä Äksi Puhkemajaan, jossa odotti sauna ja yhteinen iltaohjelma.

Ilta kielten sekamelskassa

Saunapuhtaana kokoontui kansa yhteiselle illalliselle Äksi Puhkemajan ruokasaliin. Tällä kertaa ei pidetty paljon puheita, toki puhuttiin kyllä keskenämme paljon. Kylläisiä virolaisia ja latvialaisia ei kauan tarvinnut houkutella laulamaan, ovathan he laulukansaa.

Virolaisella **Veroonika Söstarilla** oli mukana *sedu-kannel*, jonka säestyksellä hän esitti itse tekemiään lauluja. Beäte puolestaan lauloi latvialaisia kansanlauluja. Molemmat musikantit ovat kokeneet kovia lapsuudessaan ja nuoruudessaan. Kirkkourunsoittoa opiskeleva Beäte kertoi, kuinka hänet keliaakikkona sokeainkoulussa kepillä pakotettiin vuosia syömään samaa, mutta hänelle sopimatonta ruokaa, kuin muutkin oppilaat. Veroonika on muissa yhteyksissä kertonut, kuinka hänet keskosena syntymänsä jälkeen suunnilleen heitettiin roskikseen ja normaali lapsuus eri laitoksissa jäi kokematta kokonaan. Kumpikin tyttö on nyt hyvin elämäsytyksessään kiinni.

Virolaiset ja latvialaiset kommunikoivat keskenään pitkälti venäjän kielellä.

Nuorempi polvi ymmärtää myös englantia ja niin englantia taitavat suomalaisetkin

pääsivät mukaan keskusteluun. Pulaan baltialaisten kanssa ei suomalainen kieliummikkokaan jää, sillä aina löytyy joku suomea taitava tulkkaamaan. Tai sitten otetaan käyttöön Zaigan spesiaali, ”Körpersprache” (kehonkieli), jota kieltä kaikki ymmärtävät.

Mati Malmin ja hänen vaimonsa **Veroonikan** järjestämä illanvietto oli viihtyisä, kiitos siitä!

Kotimatka

Pähkäilimme jo lauantaina, menemmekö sunnuntai-aamuna Tarttoon treenaamaan vai treenaammeko Tallinassa. Kokemuksesta tiesin, että aikaa matkantekoon tuhraantuu, siispä päätimme treenata Tallinnassa. Viisas veto, aikaa tosiaan tuhraantui, eikä sitten juuri tarvinnut treenata Tallinnassakaan. No, tietenkin määrättyt shoppailut piti tehdä ja siinähan sitä tuli – tavaratalotreeniä. Latvialaiset lähtivät ilman Zaigaa kotiin jo varhain sunnuntai-aamuna. Zaiga lähti suomalaisten mukana Viikseen kouluttautumaan ja viettämään seuraavana keskiviikkona Kansainvälistä Opaskoirapäivää.

Kotimatalla poikettiin Ataveren Tuulik-kahvilaan, joka sijaitsee vanhassa tuulimyllyssä. Kuva: Juha Herttuainen.

Viron reissuilla tulee melkein aina tehtyä koirakauppoja. Niin nytkin, ostin Matilta Viikselle Olle-nimisen labradorinpennun. Se lähti latvialaisten mukana hoitoperheeseen Riikaan varttumaan koulutusikään. Tätä kirjoitettaessa Olle on jo iso poika ja vaikuttaa lupaavalta opaskoiranalulta.

Saavuimme siis sopivaan aikaan Tallinnan satamaan ja siirryimme Viking-Linen paattiin. Laiva oli täysi, kuin nuijalla taottu. Oli hyvä siis harjoitella tungoksessa opaskoiran avulla liikkumista. Sitä teimmekin ja onneksi saimme istumapaikat muuksi ajaksi.

Helsingissä jätimme autokunnittain jäähyväiset ja minä otin Zaigan kanssa suoran suunnan Kuopioon. Puolilta öin olimme perillä. Hyvä reissu, koirakotkin olivat tyytyväisiä!

Opaskoiran Joulu ry tuki Tarton leiriä kustantamalla latvialaisten osallistumisen.

KESÄLEIRI GUNGASISSA

Beāte Bringule 7.10.2013

Heinäkuun 2.-4.2013 olimme leirillä Latvian Ādažista viiden kilometrin päässä olevassa Majatalo Gungasissa. Leirillä oli osanottajia Suomesta ja Latviasta. Joukossa olin myös minä opaskoirani **Zanen** kanssa.

Leiriläisiä Gungasin laiturilla. Joukon keskellä Beāte Bringule mustan Zane-koiransa kanssa. Kuva: Juha Herttuainen. Kuva suurenee klikkaamalla.

On sanottava, että Äiti-Luonto hoiti meitä hyvin leirin aikana. Oli aurinkoa ja pilviä sopivasti jokaiselle osanottajalle.

Leirin ensimmäisenä päivänä tuli leirikeskukseen **Zaigan** kanssa terapiakoira **Gustav**. Gustav ja muut leirillä olleet koirat olivat rauhallisia ja hyvin käyttäytyviä. Ne antoivat tutkia itseään ja leikkivät sopivasti lasten kanssa. Me leiriläiset tutustuimme siinä sivussa toisiimme, mutta Gustav kuitenkin oli päähuomion kohde. Meille kerrottiin, kuinka terapiakoira työskentelee, kuinka sitä hoidetaan ja kuinka se toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa. Valitettavasti Gustavin kanssa vietetty aika jäi liian lyhyeksi, koska sen täytyi lähteä illaksi kotiin. Illalla meillä oli vapaata aikaa ja saimme tehdä mitä halusimme. Me latvialaiset rakensimme pienen iltanuotion, jonka äärellä tutustuimme tarkemmin muihin leiriläisiin.

Toisena päivänä meillä oli paljon ohjelmaa. Opaskoiraoppilaat **Fritz** ja **Foxy** sekä poliisikoira **Orsian** tulivat vieraiksemme. Poliisit **Egils** ja **Gunda** näyttivät poliisikoiran tottelevaisuuskoulutusta ja kertoivat poliisikoirien työstä ja koulutuksesta. Poliisikoirien esittely oli hyvin mielenkiintoinen. Poliisit antoivat kaikille leiriläisille heijastimet.

Opaskoiria ja niiden työtä esittelivät Zaiga ja **Juha**. Esittelytilaisuus ei ollut pelkästään oppitunti, vaan jokainen sokea saattoi itse kulkea opaskoiran opastuksessa. Niin pääsi paremmin selville siitä, kuinka yhteistoiminta sujuu opaskoiran kanssa.

Minulla on oma opaskoira Zane ja pääsin vastailemaan kysymyksiin koiran elämästä, työstä, vapaa-ajasta, jne. Käytimme suomalaisten kanssa englannin kieltä, jota osaan. Itse opin leirillä paljon opaskoirankäytöstä Zaigan opastamana.

Illalla latvialaisille järjestettiin yllätys, moottoriveneajelu! Olimme televisiotähti, saksanpaimenkoira **Argon** ja hänen isäntäperheensä, vieraina. Olemme hyvin kiitollisia heidän vieraanvaraisuudestaan. Tunsimme olevamme tärkeitä vieraita, vaikka olimmekin vieraassa paikassa epävarmoja. Zanen kanssa tehty matka moottorivenematka oli ensimmäinen ja sellaisenaan kokemus. Kaikki päivän tapahtumat olivat mukavia. Illalla tulimme vähän surullisiksi, koska tiesimme, että aamulla on lähdettävä pois.

Viimeinen aamu leirillä läheni loppuaan ja oltiin kotiinlähtötunnelmissa.

Opaskoiraväki oli tietoinen siitä, että syksyllä taas tavattaisiin opaskoirakokeissa Latviassa.

Olen Teodors-palvelukoira yhdistyksen vapaaehtoistyössä tavannut **Dinija Biten**, joka tekee myös vapaaehtoistyötä järjestön hyväksi. Dinijalla ei ole koiraakaan, mutta hän on kiinnostunut niistä. Olin iloinen saadessani hänet leirillä ystäväkseni ja siitä, että Dinija oppi tuntemaan myös näkövammaisten elämää. Luonnollisesti on mainittava myös ”ihmisyllätykset” **Deniss** ja **Roland**. Vaikka Deniss oli sokea, hän juoksi ja teki kaikkea, eikä pelännyt mitään asiaa. Ronald oli positiivinen yllätys siinä mielessä, että hän piti hyvää huolta veljestään Denissistä. Hänellä riitti adrenaliinia joka hetkeen.

Erikoisesti kiitoksia pitää sanoa Zaigalle ja Juhalle Latviaan sekä suomalaisille järjestäjille **Rillalle** ja **Arjalle**. Näin voi löytää uusia ystäviä ja ymmärtää auttamisen merkitys sekä palvelukoiraisten tehtävä ja merkitys elämässä. Ajattelen, että paras tapa auttaa on toimia oman Teodors-palvelukoira yhdistyksen hyväksi.

Suuri kiitos myös Majatalo Gungasin henkilökunnalle. Toivon enemmän Gungasin tapaisia leirejä järjestettäväksi.

Opaskoiran Joulu ry tuki Gungasin leiriä kustantamalla latvialaisten osallistumisen.

MAAOTTELU LATVIA-VIRO-SUOMI 2013

Juha Herttuainen 15.10.2013

Latvia toimi vuoden 2013 opaskoiramaaottelun järjestäjänä ensimmäistä kertaa. Maan opaskoiratoiminta on vielä alkutekijöissään. Vasta yhteensä kuusi opaskoira on tähän mennessä luovutettu käyttöön. Latvia oli ensimmäistä kertaa mukana vuoden 2012 maaottelussa, joka järjestettiin Suomessa.

Kuva: Anita Zvirgzde.

Juuri perustettu Servisa Sūņu Bietrība eli Palvelukoirayhdistys vastasi 5.10.2013 pidetyn maaottelun järjestelyistä. Koerata tehtiin aivan Riikan keskustaan. Ratamestarina toimi **Juha Herttuainen** sekä tuomareina **Zaiga Kļaviņa** Latviasta, **Maria Soonberg** Virossa ja **Timo Leppäkorpi** Suomesta. HansaMedia-niminen yritys luovutti toimitilansa maaottelun tukikohdaksi. Palvelukoirayhdistys oli järjestänyt tukikohtaan erinomaiset tarjoilut sekä suomea ja viroa osaavat tulkit. Noin kilometrin mittainen koerata suuntautui tukikohdasta muutaman mutkan kautta Riikan vanhaan kaupunkiin, josta koesuoritusten jälkeen palattiin raitiovaunulla takaisin. Kustakin maasta oli kaksi kilpailijaa, joiden liikkeenohjauksesta vastasivat ko. maiden tuomarit. Tuomarit eivät siis osallistuneet arvosteluun ”omiensa” kohdalla.

Kokeet sujuivat ennalta suunnitellun aikataulun mukaisesti. Suomesta oli tullut bussilastillinen faneja kannustamaan omia ja samalla tutustumaan Riikan nähtävyyksiin.

Illalla kokoonnuimme Juglassa sijaitsevalle Strasdumuizan näkövammaisten kerholle nauttimaan maukas illallinen. Illallisen jälkeen osallistuimme Palvelukoirayhdistyksen maaottelun kunniaksi järjestämään juhlaan. Palkintojen jaon jälkeen kuuntelimme puheita ja tervehdyksiä sekä seurasimme musiikki- ja tanssiesityksiä. Ilta kului nopeasti ja se päätettiin Palvelukoirayhdistyksen järjestämiin arpajaisiin.

Suomalaisfaneja. Kuva Anita Zvirgzde,

Kiitos loistavasta maaottelupäivästä Palvelukoirayhdistys: **Anita, Velga, Gunta, Zaiga** ja **Aleksejs!**

Opaskoiramaaottelun tulokset:

1. Esko Karmala/lbn Etta 93 pistettä
2. Kerli Kankur/lbu Mathias 91 pistettä
3. Erkki Juntikka/lbu Taavi 88 pistettä
4. Beāte Bringule/lbn Zane 85 pistettä
5. Aleksejs Volkovs/lbu Teodors 80 pistettä
6. Kai Kuusk/lbn Janet 77 pistettä

Suomi 181 pistettä

Viro 168 pistettä

Latvia 165 pistettä

PALVELUKOIRIA ON OLTAVA MYÖS LATVIASSA

Anita Zvirgzde 31.10.2013

Vuoden 2013 tammikuussa, sosiaaliministeriön kanssa käytyjen lukuisten neuvottelujen jälkeen, ymmärsimme lopulta, että lähivuosikymmenien aikana tämä valtio ei pysty huolehtimaan maan 12 000 näkövammaisesta. Minä ja Näkövammaisten liiton kustantamon osastonjohtaja yhdessä hänen kollegojen kanssa ryhdyimme etsimään vaihtoehtoja, miten yhteiskunta voi tulla avuksi.

Servisa Sūņu Bietrība TEODORS –yhdistyksen perustamiskokouksen väkeä. Eturivissä istuva vaalean Teodors-labradorin isäntä on yhdistyksen vastavalittu puheenjohtaja Aleksejs Volkovs. Kuva: Anita Zvirgzden arkisto

Itse omin voimin

Onnellisen yhteensattuman seurauksena tutustuin energiseen naiseen, Zaiga Kļaviņān, joka oli jo 20 vuotta kouluttanut ammattimaisesti palveluskoiria, kuten rajakoiria ja nyt myös opaskoiria näkövammaisille. Eräänä päivänä Zaiga vieraili luonani Näkövammaisten liitossa oman ottolapsensa, opaskoira Teodorin kanssa. Teodor opastaa jo toista vuotta töihin Latvian Näkövammaisten liittoon isäntäänsä Aleksejta. Oli vielä talvi, joimme yhdessä teetä ja keskustelimme Teodorsin syntymäpäiväjuhlan ohjelmasta. Ajatuksemme rupesivat pyörimään myös muiden sellaisten asioiden ympärillä, mitä ei ole aikaisemmin Latviassa ollut. Miten voimme auttaa täysin sokeita ihmisiä hankkimaan itselleen varman elämänkumppanin – opaskoiran?!

Zaiga kertoi muiden maiden kokemuksia, joissa kyseiset palvelut kustannetaan yhteiskunnan toimesta ja ne ovat kaikkien saatavilla. Mutta miten Latviassa?

Sosiaaliministeriö mahdollisesti saattaisi rahoittaa Valtion varoista yhden opaskoiran vuodessa – sitten kun maa on päässyt talouskriisistä. Yhden!!

Jo samana iltana ymmärsimme, että meidän on jotakin tehtävä. Valmistauduimme Teodorin syntymäpäivään ja samanaikaisesti laadimme dokumentit uuden voittoa tavoittelemattoman organisaation eli palvelukoira-yhdistyksen perustamiseksi.

Yhdistys voisi toiminnallaan hankkia varoja opaskoiratyöhön.

Huhtikuun 14. päivänä Riian Strasdumuizan näkövammaisten yhteisön kerholla alkoi valua ihmisvirta. Väki kokoontui perustamaan uutta yhdistystä ja samalla Teodorin syntymäpäiville. Odotimme ihmisiä vain lähipiiristä, mutta paikalle saapuivat näkövammaisten koulun lapset opettajineen, paikallisen kylän asukkaat ja Kristine kaukaa Aluksnesta. Kristine on sokea ja hänet on myös sidottu pyörätuoliin jo lapsuudessa. Ihmisten sydämissä säteili suuri toive – he olivat vain unissa uskaltaneet kuvitella, miten heidän elämänsä muuttuisi opaskoiran kanssa! Selvisi, että kaikki olivat jo kauan odottaneet hetkeä, milloin joku vihdoinkin alkaa tehdä jotain koira-asian eteen.

Meille tehtiin valtavasti kysymyksiä: miten voisi hankkia opaskoiran, mitä se maksaa, miten sitä koulutetaan oikein, osaako opaskoira opastaa pyörätuolissa istuvaa näkövammaista, paljonko on jo olemassa opaskoiria, millaista ruokaa voi

koiralle antaa, tuleeko pienille lapsille erikokoiset koirat, miten saada sellainen koira jo tänä vuonna...

Kivi alkoi liikkua

Teodorin syntymäpäivän jälkeen kokoontui yhdistyksen uusi hallitus. Ymmärsimme ottaneemme tehtäväksemme siirtää kauan maassa maanseen kiven, jonka alla on voimakas vesivirtaus. Halusimme nostaa sen kiven pois paikaltaan.

Zaiga Kļaviņa on vastuussa koirista. Hän tietää parhaiten, mistä niitä voi hankkia, mitä ne maksavat ja miten niitä voi kasvattaa ja kouluttaa. Aleksejs Volkovs – nuori mies, joka viisi vuotta sitten nuoruuden hulluudessa menetti näkönsä, on nyt positiivinen esimerkki Latvian näkövammaisille. Aleksejs opettaa heitä näkövammaisten kuntoutuskeskuksessa aloittamaan elämää uudestaan. Aleksejs on myös Teodorin isäntä. Velga Zegnere, fantastinen nainen elämäkokemuksineen Saksassa ja Euroopan kesäkoulun järjestäjänä Latviassa vammaisille lapsille. Velga on paluumuuttaja, joka asuu perheineen Latviassa. Ja minä, Anita Zvirgzde, ammattitoimittaja, jolla on neljän vuoden elämäkokemus Amerikassa ja yhdeksän vuoden työkokemus näkövammaisten ihmisten parissa. Perusrhymäämme on liittynyt myös muita ammattilaisia – eläinlääkäreitä, fysioterapeutti, vapaaehtoistyöntekijöitä sekä ohjelmantuottaja, jolla on suurenmoiset suunnitelmat järjestää koiratapahtumia, joiden päämääränä on kouluttaa ja informoida yhteiskuntaa.

Olle hoitajiensa Lean ja Anitan seurassa. Kuva: Anita Zvirgzden arkisto..

Ensimmäinen lahja – pentu!

Opaskoirakoulu Viiksi lahjoitti meille mahdollisuuden kasvattaa ensimmäinen pentu. Se oli odottamaton suuri lahja! Arvostamme sitä oikein paljon ja olemme siitä kiitollisia! Keväällä 2014 pentu lähtee Suomeen koulutukseen, mutta meille jäävät tiedot ja kokemukset sen kasvatuksesta.

Labradorinnoutajan pentu Olle on elänyt minun perheessäni huhtikuusta saakka. Meille on myönnetty arvokas nimi, kasvattiperhe! Niin meille sanoi kouluttaja

Zaiga. Me voimme tätä pikkukoiraan vain rakastaa ja totuttaa erilaisiin elämäntilanteisiin, joita koira tulevaisuudessa tulee kokemaan uuden isännän – näkövammaisen kanssa. Varsinaisesta koulutuksesta huolehtivat ammattilaiset pennun ensimmäisen syntymäpäivän jälkeen.

Sanon avoimesti, että jännitys ja huoli tästä erikoisesta pennusta ei ole ainoastaan meidän perheessä. Siitä huolehtivat myös naapurit, ystävät ja työtoverit. Olle tulee joka päivä kanssani töihin Latvian näkövammaisten liiton kustantamoon, osallistuu kokouksiin, kulkee mukanani autossa ja busseissa. Vapapäivinä se tekee samaa kuin mekin – ui meressä, patikoi ja nukkuu teltassa, käy konserteissa ja kaupungissa festivaaleilla. Se oppii tottumaan meluun kaupungissa, ei pelkää vihaisia koiria, kunnioittaa kissoja, eikä kerjää ruokaa vierailta ihmisiltä eikä pöydästä. Ollella on synnynnäiset suurenmoisen opaskoiran ominaisuudet. Se on rauhallinen, tottelevainen, työkykyinen ja erittäin rakas!

Olle on pienestä mustasta pallukasta kasvanut 28 kiloa painavaksi koiraksi. Siitä on tullut palvelukoirayhdistyksemme mainosmaskotti. Teodorin kanssa yhdessä se vierailee kouluissa ja lasten leireillä sekä muissa tapahtumissa, joissa voi kertoa palvelukoiratyöstä ja ihmisistä, joille koirat antavat mahdollisuuden normaaliin elämään. Olle pystyy inspiroimaan ja avaamaan monet ovet – ei ainoastaan sydämiä!

Suuri työ vasta alkaa

Palvelukoirayhdistys on ottanut tehtäväkseen saada toimintaan mukaan Latvian viranomaisia sekä kouluttaa yhteiskuntaa ja palvelukoiraharrastajia. Mutta mikä tärkeintä, yhdistys kerää lahjoituksia koirien hankintaan, kasvatukseen ja ylläpitämiseen koko niiden eliniäksi. Vammainen ei Latviassa 128 latin kuukausieläkkeellä pysty ylläpitämään koiraan – se on hänelle toteutumaton haave. Uuden yhdistyksen myötä monelle avautuu mahdollisuus tulla normaaliksi yhteiskunnan jäseneksi, etsiä ja tehdä työtä, viettää aikaa ystävien kanssa sekä itsenäisesti liikkua ja olla riippumaton. 12 000 näkövammaista ihmistä on vankina neljän seinän sisällä ja he uneksivat normaalista elämästä.

Minä tyttäreni **Lean** kanssa voin auttaa kasvattamalla pentuja. Olemme aloittaneet kasvattiperheiden etsinnän Latviassa. Zaiga voi kouluttaa koiria, hän jo nyt työskentelee seitsemän koiran kanssa. Aleksej osaa opettaa kävelemään opaskoiran kanssa ja joka päivä hän vastaa lukuisten ohikulkijoiden kysymyksiin omasta elämästään. Meidän vapaaehtoisten nuorten ryhmä etsii mahdollisuuksia saada paikallisilta yrittäjiltä lahjoituksia.

Meille on ilmoittautunut jonoon jo 57 näkövammaista, jotka ovat valmiita itse aktiivisesti osallistumaan toimintaan. Olemme tosi kiitollisia heidän kaikkien puolesta kaikenlaisesta avusta ja lahjoituksista!

Latvian ensimmäisen kasvattiperheen tarina videolla ja tietoja Servisa Sūnu Bietrība TEODORS -Palvelukoirayhdistyksestä on löydettävissä internetistä osoitteesta www.teodors.org.

VIRON OPASKOIRAKOULU VALMISTUU

8.12.2013 Juha Herttuainen

Sain Tartosta itsenäisyyspäivän aikaan 2013 todellisen iloutisen, Viron opaskoirakoulu on rakennettu harjakorkeuteen erinäisten vaikeuksien jälkeen! Koulun johtaja Mati Malm pyysi minua välittämään kiitokset suomalaisille lahjoittajille, jotka halusivat tukea Viron hanketta minun 60-vuotispäivieni aikaan. Suomen lahjoituksilla rakennettiin talon perustus ja alapohja. Nyt talon runko on pystyssä ja tämän vuoden loppuun mennessä asennetaan vesikate, ovet ja ikkunat.

Rakennus harjakorkeudessa!

Opaskoirakoulun työmaa 2011. Veronika Malm huhkii hiki hatussa!

Yli 20 vuotta on pieni suomalaisjoukkomme auttanut ja tukenut Viron opaskoiratyötä. Työssä olemme voineet auttaa virolaisia ystäviämme kouluttajien ja peesareiden koulutuksessa sekä opaskoiratietouden levittämisessä. Lähes 50 opaskoira on siellä nyt valmistunut ja käytössä on tällä hetkellä runsaat 30 koira. En millään malta olla mainitsematta suomalaisten peesareiden, erityisesti Heikki Saastamoisen ja Esko Palosvirran, panosta Viron opaskoiratyön hyväksi. Heidän

työnsä on ollut todellista pyyteetöntä vapaaehtoistyötä eli nykymääritelmän mukaan yhteistyötä – iloista sellaista!

Zaiga ja Juha pohjantekotalkoissa 2011. Zaiga teki Juhalle tikapuut, jotta hän pääsisi montusta pois.

Vaikka uusi opaskoirakoulu nyt valmistuukin, niin tilanne virolaisten opaskoiraa haluavien ihmisten kohdalla on edelleen hankala. Viron itsenäistyttyä vammaiset on tiputettu jo kahdesti yhteiskunnan alimpaan kastiin, jonka jäsenten eläketulo on vähän yli satasen kuussa. Näkövammaisten aikuisten ja lasten kuntoutus on pitkälle järjestämättä. Yksinkertaisen laskutoimituksen jälkeen tullaan tulokseen, jonka mukaan virolainen näkövammaisen ei voi ilman ulkopuolista tukea ottaa opaskoiraa vastuulleen, koska sen ylläpito maksaa melkein puolen eläkkeen verran. Vain rikkaimmat kaupungit ja kunnat maksavat suunnilleen euron suuruisia päiväavustuksia opaskoiran pitämiseen.

Piristyin minäkin suunnattomasti Matilta saamani ilouutisen saatua. Tuli heti mieleen, mitä me suomalaiset voisimme osaltamme edelleen tehdä uuden opaskoirakouluhankkeen valmiiksi saattamiseksi. Viron itsenäistyttyä Suomen hyväksi toisessa maailmansodassa sotineet elossa olevat ”Viron metsäveljet” ovat saaneet Suomen valtiollisen kunnian. Tänäkin vuonna, itsenäisyyspäivänä, nämä ysikymppiset tervaskannot olivat Suomen suurlähetystön vieraina. Sodan jälkeen Suomen hyväksi sotineet metsäveljet joutuivat myös suomalaisten puolelta hylätyiksi. Heidät passitettiin Venäjän rangaistusleireille ja monet tuomittiin suoraan teloitettaviksi. Mielestäni voisimme kunnioittaa ja tukea Viron opaskoiratyötä omien järjestöjemme kautta

Olen valmis toimimaan yhteyshenkilönä, kun kartoitetaan tarvetta uuden opaskoirakoulun kalustus-, ym. tarpeisiin. Rakennuksesta tulee kaksikerroksinen – alhaalla ovat koirien ja ylhäällä kurssilaisten ja päivystäjän tilat. Siis varmaan ainakin ihmisen punkasta koiran pisuaariin kalustoa tarvitaan.

Viron opaskoiratoimintaan voi tutustua osoitteessa www.juhtkoer.ee

Sitten viestiä 60-vuotisjuhlavierailleni. Kuvittelin voivani vastata ehdotukseeni tehdä matka Tarttoon viime vuonna. Se ei ollut mahdollinen, siis miksi olisimme

menneet pelkkää rakennuksen perustusta katsomaan? Ensi kesänä tai syksynä on Tartossa Viro-Suomi-Latvia –opaskoiramaaottelu. Sinne siis!

Baltia-Suomi –opaskoiramaaottelun Suomen joukkue ja fanit poikkesivat kotimatallaan Võrbusen kylässä, jossa opaskoirakoulun rakennustyömaa sijaitsee. Mati Malm kertoo Viron opaskoirakouluhankkeen edistymisestä ja maan opaskoiratilanteesta.

Kaikki kiitos ja kunnia avusta ja yhteistyöstä näissä Viron opaskoira- ja maaotteluasioissa noin 20 vuoden ajalta kuuluu myös peesareille, erityisesti Heikille ja Eskolle! Itse liityn pian näiden herrojen kanssa perustamaamme vilttitossukerhoon, jotenka tarvitaan nyt uutta peesariapua mahdollisen maaottelureissun järjestämiseen. Uudet ideat heimoveljiemme ja –siskojen opaskoiraolojen parantamiseksi ovat myös tervetulleita!

LATVIAN KOLME EU-PROJEKTIOPASKOIRAA

Juha Herttuainen

Ludmila, Qvintli ja Zaiga Kļaviņa ovat juuri tulleet 10 kilometrin lenkiltä, joka on osa koirakon jokapäiväistä ohjelmaa.

Olen yhdessä vaimoni **Zaigan** kanssa käynyt tapaamassa latvialaisia EU-projektilla rahoitettuja opaskoiria ja niiden käyttäjiä.

Ukrainan Odessasta kotoisin oleva **Ludmila Koroljkova** (56) on yksi kolmesta latvialaisesta opaskoirankäyttäjistä, jotka ovat saaneet koiran EU-projektirahoituksella. Ludmila asuu *Venspilsissä*, joka on satamakaupunki Itämeren rannalla. Ludmilan koira kolmivuotias kultainennoutajanarttu *Qvintli* on ollut käytössä hänellä puolitoista vuotta. Hänellä on ollut aikaisemmin Venäjältä vuonna 1999 hankittu opaskoira, labradorinnoutaja Santa, joka palveli Ludmilaa 11 vuotta.

Entinen "rekkamies" Vladimirs tuntee kotikau punkinsa kuin omat taskunsa. Aivan kodin nurkalla on jalkakäytävän ylle kaartunut puu, jonka ohi on Ullan opastettava turvallisesti.

Vladimirs Vetoškis (59) asuu opaskoiransa *Ullan* kanssa Preiļi-nimisessä kaupungissa, joka sijaitsee Latgalen maakunnassa itäisessä Latviassa. Ulla on ruskea labradorinarttu. Se on ollut Vladimirsilla toukokuusta 2013 lähtien.

Beāte ja Zane. Parivaljakko on osallistunut maaottelujen lisäksi aktiivisesti Palvelukoirayhdistyksen toimintaan sekä lukuisiin näkövammaistapahtumiin.

Beāte Bringule (21) ja hänen *Zane*-koiransa tunnemmekin jo entuudestaan mm. kahden Baltia-Suomi -maaottelun käyneinä. Hän sai Zanen kaksi vuotta sitten. Beate asuu Cēsis-nimisessä kaupungissa sata kilometriä Riikasta koilliseen. Nämä kolme koiraa ovat **Konstantīns Mitrofanovsin** kouluttamia. Vastuu niiden jälkihuollosta on tänä vuonna siirtynyt latvian sokeainjärjestölle. EU-rahoitus Latvian opaskoiratoimintaa varten on tällä erää lopussa. Tulevaisuus näyttää, miten toiminta jatkuu.

Aleksejs ja Teodors.

Latvian neljäs käytössä oleva opaskoira, **Zaiga Kļaviņa**n kouluttama *Teodors*, on riikalaisella **Aleksejs Volkovsilla** (31), joka on Latvian opaskoira-asiaa ajavan Palvelukoirayhdistyksen puheenjohtaja. Teodors on ollut Aleksejsilla joulukuusta 2011 lähtien.

Vapaaehtoisvoimin on Latviaan valmistumassa myös viides koira, jonka esittelemme myöhemmin.

KANSALLINEN VETERAANIPÄIVÄ

Juha Herttuainen

Vasemmalla **Elma ja Artturi Laitinen Noxi-oppaan** sekä **Mauri ja Elina Puputti Ira-oppaan** kanssa vuonna 2008. Kuva on otettu Sotasokeat ry:n lomakodissa Nynäisissä. Oikealla "**Ruittu**" ja **Jäärä** kuuntelemassa Maamme-laulua veteraanipäivän tilaisuudessa Tikkurilassa.

Tänään 27.4. vietettiin kansallista veteraanipäivää. Sattumalta kuljin yhdessä ytkoulutuksessa olevan Jäärä-koiran ja hänen isäntänsä kanssa Vantaalla paikassa, jossa juuri oli menossa pienimuotoinen tilaisuus veteraanipäivän kunniaksi. Jäimme kuuntelemaan hetkeksi tilaisuuden ohjelmaa ja sen päätteeksi Maamme-laulua puhallinkvartein säästyksellä. Veteraaneja oli paikalla muutama.

Toivotin myös puhelimitse hyvää veteraanipäivää kuopiolaiselle **Mauri Puputille**, joka on viimeinen rintamalla sokeutunut sotasokea opaskoirankäyttäjä. Mauri kertoi kulkevansa Ira-koiran kanssa päivittäin neljän ja viiden kilometrin pituiset lenkit – yhteensä yhdeksän kilometriä.

Hiljattain joutui opaskoiran käytöstä luopumaan sotasokea **Artturi Laitinen**, joka menetti näkönsä Lapin sodassa. Lapin sodan päättymispäivä eli Suomen viimeinen sotapäivä toisessa maailmansodassa nimettiin vuonna 1987 kansalliseksi veteraanipäiväksi.

KANSAINVÄLINEN OPASKOIRAPÄIVÄ 2014

Juha Herttuainen

Huhtikuun viimeisenä keskiviikkona vietetään Kansainvälistä opaskoirapäivää. Tänä vuonna se sattui Vapun aatoksi. Kansainvälisen Opaskoirakoulujen Liiton aloitteesta opaskoirapäivää alettiin viettää vuonna 1991. Suomessa havahtuimme viettämään sitä vuotta myöhemmin. NKL:n Opaskoirakoulun henkilökunta tuli kyseisen päivän aamuna Ruotsista opintomatkalta työpaikalleen ja vetäisi ensi töikseen lipun salkoon kansainvälisen opaskoirapäivän kunniaksi. Opaskoirakoulut esittelevät maailmanlaajuisesti toimintaansa kansainvälisenä opaskoirapäivänä. Varainhankinta, joka on Skandinavian turvattujen kansankotien

ulkopuolella tehtävistä tärkein, ei ole opaskoirapäivänä tärkein tehtävä. Tärkeintä on silloin opaskoiratietouden levittäminen ja yhdessäolo paraatien, erilaisten teemojen ja muiden tapahtumien merkeissä.

Tanssinopettaja Agnes ja Teodors-opaskoiran isäntä Aleksejs tanssivat opaskoirapäivän yleisölle.

Osallistuin vaimoni **Zaigan** kanssa Kansainvälisen opaskoirapäivän viettoon Riikassa, missä järjestettiin ulkoilmatilaisuus näkövammaisten toimintakeskuksessa. Näkövammaisten koulun oppilaat oli kutsuttu paikalle ja heille esiteltiin opaskoiratoimintaa käytännössä. Lapsia varten oli lisäksi järjestetty piirustuskilpailu ja erilaisia tehtäviä. Kaksi samojedinkoira esiintyi lapsille ”terapiakoirina”. Kaksi Latvian ja kolme Viiksen koulutuksessa olevaa koira näytti taitojaan oppaana lasten kulkiessa oikein valjaista kiinni pitäen niidenperässä. Lapset saivat hyvän tietoisuuden koirista ja luultavasti joukosta erkanee aikanaan myös tulevia opaskoirankäyttäjiä.

Viiksen koira Olle, jonka kasvatti koulutusikään riikalainen **Anita Zvirgzde** tyttärensä **Lean** kanssa, esiintyi ”päätähtenä” koiraparaatissa ja aika mallikelpoisesti se myös opasti lapsia. Olle on juuri hyväksytty Zaigan ja Juhan koulutukseen. Vielä tänä vuonna se valmistuu opaskoiraksi Suomeen.

Opaskoirapäivän juhlan järjesti **Servisa Sūnu Bietriņa TEODORS** – Palvelukoira yhdistys, puuhaihmisinään Ollen hoitaja Anita Zvirgzden johdolla yhdistyksen hallituksen jäsenet. Juhla oli hyvin maanläheinen ja lämminhenkinen – Kiitos Kaikille!

Näkövammaisia lapsia sekä terapia- ja opaskoiria haltijoineen. Keskellä koiratähti Olle Juhan huomassa.

MATKA GRUUSIAAN

Aleksejs Volkovs

Aleksejs, Teodors ja kuonokoppa.

Hyvää päivää! Minun nimeni on **Aleksejs**. Minun ystäväni ja paras kaveri on **Teodors**-koira. Muutama vuosi sitten menetin näköni ja sitten Teodors tuli opaskoiraksi minulle. Olemme olleet yhdessä noin kaksi vuotta eli sokeutumisesstäni lähtien. Koira on iso, vaalea ja tuuheaturkkinen. Se on hyvin sydämellinen ja erityisen viisas.

Asun Riikassa. Työskentelen sosiaalikutouttajana opettaen sokeita käyttämään valkoista keppiä. Opetan myös orientoitumista eri ympäristöissä ja muita sokeuteen liittyviä elämän asioita. Opettaminen on vaikeaa syntymästään saakka sokeina olleille, myöhemmin sokeutuneille se on helpompaa. Minulle on sama, koska ja miten oppilaani on sokeutunut – elämä jatkuu! Minulla on ihanteellinen työyhteisö ja työni ohessa olen voinut opetella hierojan ammattia.

Minulla on paljon ystäviä ja paras niistä on tietenkin Teodors. Olen ollut Teodorsin kanssa monessa maassa: Suomessa, Virossa, Saksassa, Alankomaissa, Belgiassa... Tämän vuoden kesäkuussa sain tehdä mielenkiintoisen matkan kaukaiseen Gruusiaan sokeiden kehittämisfoorumiin, johon osallistui paljon ihmisiä yhteensä seitsemästä maasta. Teodors tuli tietenkin mukanaan!

Ostin lipun Turkish Airlines-yhtiön lennolle Tbilisiin. Matkalla oli koneenvaihto Istanbulissa. Ostaessani lentolippua mainitsin, että mukanani seuraa opaskoira. Virkailija sanoi, että koira matkustaa ruumassa. En ollut uskoa korviani! Sain, että Teodors ei ole mikään matkalaukku ja sen on voitava lentää kanssani! Turkin lentoyhtiö lupasi selvittää asiaa ja seuraavana päivänä sain uutisia: Teodorsin saisi ottaa matkustamoon, mutta hinta olisi 12 euroa kilolta eli yhteensä 420 euroa! Oma lentolippuni oli huomattavasti halvempi. Soitin lentoyhtiöön ja ongelma ratkesi alle minuutissa.

Lensimme Istanbuliin Teodorsin maatessa jaloissani. Koneenvaihdon aikana kävimme ulkona, jossa oli kuuma kuin turkkilaisessa saunassa. Tbilisi oli vielä kuumempi, mutta ilma ei ollut niin kostea ja siellä saattoi helpommin hengittää. Tapasimme muita forumiin tulijoita ja lähdimme sitten yhdessä bussilla vuoristotietä pitkin kohti hotelliamme. Tie oli hyvä ja kuljettaja hyvä, mutta vuoristotien mutkat, nousut ja laskut huimasivat päätä. Tunnin kuluttua saavuimme Bakurianiin, jossa hotellimme sijaitsi 2000 metrin korkeudella merenpinnasta. Ensi töiksemme hengitimme raikasta ilmaa ja siellä ylhäällä ilman lämpötilakin oli sopiva. Hotellin nimi oli White House. Sen puiset portaat olivat huonossa kunnossa ja muutenkin hotelli kaipasi remonttia.

Järjestäjät toivottivat meidät tervetulleiksi pahoitellen vaatimattomia olosuhteita.

Me puolestamme osasimme olla vieraskoreita. Sain Teodorsille ja minulle parvekkeellisen huoneen neljännessä kerroksesta. Paljon emme ehtineet parvekkeella ja huoneessa olemaan, koska oli runsaasti ohjelmaa.

Ensimmäisenä päivänä tutustuimme toisiimme sekä toistemme intresseihin ja suunnitelmiin. Järjestäjä käytti kaikki psykologiset taitonsa, joiden avulla eri maista tulleet ihmiset tutustuivat paremmin toisiinsa. **Janis**, joka tuli kanssani Latviasta, oli Riikan yliopiston oppilas. **Godzi** Gruusiasta oli sokea ohjelmoija turvayhtiössä. **Anna** Armeniasta oli psykologi, erikoisala sokeat lapset. **Xakob** Armeniasta oli sokea nuorukainen, jolla oli oma matkatoimisto. **Georgi** Moldovasta opettaa geotekniikkaa.

Olin ainut, jolla oli opaskoira mukana. Teodors oli kaiken huomion keskipiste ja minulle sateli valtavasti kysymyksiä opaskoiran käytöstä. Xakob koetti saada osakseen Teodorsin huomion viettäen kaiken vapaa-ajan sen kanssa. Armeniassa ei ole opaskoiria, eikä kukaan muukaan forumiin osallistuneista ollut kuullutkaan niistä. Annoin Xakobin myös ruokkia Teodorsin. Nyt hänellä on unelmana opaskoiran saaminen!

Aika kului nopeasti. Selostimme maittain, mitä sokeat ja heikkonäköiset tekevät ja miten he elävät. Jokainen maa järjesti vuorollaan iltaohjelman. Latviasta olimme tuoneet maistiaisiksi Riikan Balsamia sekä latvialaista suklaata ja juustoja.

Soitimme ja tanssimme latvialaisen musiikin tahdissa. Paras oli mielestäni gruusialainen ilta. Söimme šašlikkia ja joimme gruusialaisia juomia. Opimme myös gruusialaisia lauluja ja tansseja. Myöhemmin osallistuimme kiertoajeluun.

Kävimme luostarissa Boržomin kaupungissa, jossa myös joimme paikallisesta kaivosta peräisin olevaa kivennäisvettä.

Viimeiset kolme päivää suunnittelimme yhteisiä projekteja. Minä ehdotin, että Latvia voisi kutsua forumiin osallistuneista maista edustajat tutustumaan meidän opaskoiratyöhömmö. Sitten aika loppui ja oli jätettävä jäähyväiset ystävillemme. Oli hieno olla vieraana, mutta koti on sentään koti ja sinne jo kaipasimme.

Lensimme Istanbuliin ongelmitta, ainoastaan Teodors joutui varustautumaan matkan ajaksi lentoyhtiön kuonokopalla. En ruvennut asiasta sen kummemmin sillä kertaa riitelemään, vaan sallin kyseisen menettelyn.

Istanbulissa oli koneenvaihto ja viivymme siellä yön yli. Menimme kylään avustajani Nooran Ali-nimisen ystävän luo. Ali oli hyvin vieraavarainen ja hän puhui englantia. Menimme hänen kolmen huoneen asuntoonsa, jonne hän tilasi kebabia syötäväksi. Sitten Ali sanoi, että mentäisiin juomaan turkkilaista kahvia. Kukaan meistä ei tiennyt, miltä kahvi maistuu. Se maistui hyvältä ja sanoin haluavani oppia valmistamaan sitä. Olin otettu, kun sain Alilta kahvin valmistusohjeen ja –laitteen kotiinviemisiksi. Illalla Ali hankki minulle vielä kaupasta erilaisia kahvilaatuja.

Kaupungilla kuulumme hienoa mieslaulua. Ali sanoi, että se on muslimien rukouskutsu, joka suoritetaan viisi kertaa vuorokaudessa. Myöhemmin kuulin, että laulajan tulee olla sokea tai näkövammaisen, koska ei ole hyvä korkealla sijaitsevasta laulupaikasta nähdä ihmisten elämää. Rukouskutsu kuuluu yli kaupungin yhteensä 300 paikasta laulettuna.

Yöllä oli kuumaa ja siksi hankala nukkua. Halusin vielä kerran kuulla rukouskutsun – viidelta aamulla. Suuremmoista! Laulun loputtua oli vähän alakuloinen. Mutta matkamme ei vielä ollut lopussa. Ali vei meidät aamulla lentokentälle ja hyvästelimme tämän hienon ystävän.

Suoritimme turvatarkastusmuodollisuudet. Minua vaadittiin laittamaan Teodorsille kuonokoppa. Siitä kieltäydyin, mutta meidät päästettiin koneeseen. Koneessa stuetti vaati kuitenkin laittamaan Teodorsille kopan. Muuten meidät olisi poistettu lennolta ja olisimme saaneet lisäksi sakkoja. En tiennyt, mitä olisin tehnyt. Minulla ei ollut koppaa ja menimme sitten Nooran kanssa ulos koneesta. Voisimme jatkaa matkaa seuraavalla lennolla hankittuamme kopan ja niin tapahtuikin.

Ajoimme kaupungille ostamaan koppaa. Opaskoiran kanssa en päässyt kauppoihin ja Teodorsin piti odottaa autossa. Lopulta löysimme kopan ja ostimme niistä suurimman. Majoituimme lentoyhtiön laskuun hotelliin odottamaan seuraavaa lentoa. Vietimme turkkilaisen illan kuunnellen ruouskutsua ja nauttien paikallisesta elämästä. Kiitos Teodorsille, joka mahdollisti tämän. Aamulla matkustimme ongelmitta Riikaan.

Näkymä hotellista.

OPASKOIRAN JOULU-KIRJAA ODOTELLESSA

Juha Herttuainen

Kävin tänään Zaiga-vaimon kanssa kylässä **Natalja Muravjovan**, hänen miehensä **Georgijn** ja heidän poikansa **Ivan Janisin** luona. Natalia osallistui kuukausi sitten opaskoiransa **Latin** kanssa Baltia-Suomi –opaskoiramaaotteluun, jossa koirakko menestyi kohtalaisen hyvin – ottaen huomioon, että Lati oli ollut valjaissa vain muutaman viikon ja sitä ennen se oli opastellut Nataliaa vain taluttimessa. Perhe asuu Riikassa Juglan näkövammaisyhteisössä aika ahtaasti. Asumisen ahtaus ei perheen menoa kuitenkaan haittaa ja muutkin elämän vastoinkäymiset näyttävät heidän kohdallaan olevan tarkoitetut voitettaviksi!

Natalia oli ystävällisesti luvannut toimittaa näkövammaisten lasten koulun oppilaille suomalaisten ystäviemme lahjoittamia kenkiä ja ulkovaatteita. Luovutimme tuomisemme hänelle ja meitä pyydettiin jäämään iltakahville. Perhe puhuu keskuudessaan venäjää, jota minäkin alan jo pikkuhiljaa ymmärtää. Teetä, kahvia, leivonnaisia ja venäläisiä karamelleja nautimme haastellen niitä näitä. Kyselin Natalialta tarkempia tietoja Venäjänkarjalassa olevasta näkövammaisten lomapaikasta. Natalia sanoi, että hän kertoo tarkemmin siitä ensi kesänä, jähka on ensin käynyt siellä niitä tietoja kysymässä. Paikka on niin korvessa, ettei sinne saa mitenkään edes yhteyttä. Osoitettakaan hän ei tiedä, on vaan kävellyt poikansa kanssa muiden perässä sinne viime kesänä lomalle. Natalia kertoo reissustaan Venäjänkarjalaan Opaskoiran Joulu 2014-kirjassa. Jonkin verran lisää hän valotti siitä sokkojen paikan elämästä tänäänkin ja entistä enemmän kirjan toimittajassa heräsi ajatus: ”Siellä pitää päästä käymään!”

Kahvi- ja teeveden kiehuessa asunnon isäntä Georgij otti kitaran seinältä. Natalian tultua keittiöstä seurasi avioparin duettoesityksenä venäläisiä lauluja Georgijn säestyksellä. Natalia joutui antamaan vähän apuja Georgijlle, koska tämä aivoleikkauksen jälkeen oli alkanut unohdella sanoja. Hienosti sujui esitys ja sen jälkeen tuli perheen 13-vuotias poika Ivan Janis meitä tervehtimään. Hän oli kuumeessa, mutta jaksoi kuitenkin hetken kanssamme jutella – osittain englannin kielellä. Kaikilla kolmella perheenjäsenellä on eriasteinen näkövamma ja Ivan Janiksenkin näkö on silmänpainetaudin seurauksena mennyt jo melkein kokonaan.

Lati on opastanut emäntäänsä Nataliaa hänen työmatkoillaan vasta muutaman viikon ja sen työskentely muuttuu aina vaan paremmaksi päivä päivältä. Valtaosa edistymisestä menee Natalian piikkiin, hänen slaavilainen temperamenttinsa on sitä parasta koiraihmissen henkistä pääomaa. Zaiga on suorittanut koirakolle yhteistyökoulutusta ja pian Lati voidaan hyväksyä ihan viralliseksi opaskoiraksi. Natalia ja Georgij ovat todella iloisia siitä, kun Latin voi opaskoirana ottaa mukaan joka paikkaan, eikä enää jommankumman tarvitse jäädä Latia hoitamaan esimerkiksi lomien aikana.

Natalja Muravjovan perheestä tulemme lukemaan ja kuulemaan vielä paljon mm. Opaskoiran Joulu-kirjan seuraavissa numeroissa. Tutustupa jo nyt Natalian perheeseen ostamalla Opaskoiran Joulu 2014-kirja, jonka tilausohjeet ovat näillä kotisivuilla!

Natalja ja Georgij.

PUNAISEN RISTIN MERKIT LATVIALAISIIIN VALJAIISIIN

Juha Herttuainen

Latvian Punainen Risti ja Servisa Sūņu Bietrība TEODORS –Palvelukoirayhdistys sopivat oikeudesta käyttää punaisen ristin merkkiä latvialaisten opaskoirien tunnuksena.

Suomessakin punainen risti oli opaskoiran tunnuksena aina vuoteen 1979, jolloin sen korvasi punainen kärkikolmio. Monissa Euroopan maissa ja Venäjällä punainen risti on edelleen opaskoiran tunnusmerkki. Tarkoituksena on, että se saataisiin tulevaisuudessa tunnukseksi myös Viron ja Liettuan opaskoiriksi. Liettuaassakin ollaan opaskoiratoimintaa vihdoin viimein aloittamassa.

Soisi tuon punaisen ristin olevan edelleen myös Suomen opaskoirien tunnuksena. Marsalkka Mannerheim oli Suomen Punaisen Ristin puheenjohtaja antaessaan määräyksen kouluttaa talvisodassa sokeutuneille opaskoirat ja hän myös luovutti

ensimmäiset viisi koiraan käyttöön elokuussa 1940. Punainen Risti rahoitti ja tuki eri tavoin opaskoiratoimintaa aina 1970-luvulle saakka.

Puheenjohtaja Aleksejs Volkovs TEODORS-palvelukoirayhdistyksestä ja johtaja Uldis Likops allekirjoittivat sopimuksen. Tapahtumaa todistamassa oli myös Aleksejsin opaskoira Teodors. Kuva: Latvian Punainen risti

Natalia Muravjova ja hänen opaskoiransa Lati puettuna punaisen ristin tunnuksilla varustettuihin valjaisiin. Kuva: Juha Herttuainen

ALKUVUODEN 2015 TOIMINTAA LATVIASSA

Juha Herttuainen

Opaskoiran Joulu ry:n viime kauden toiminnasta saaduilla tuloilla tuettiin Viron opaskoirakoulun rakentamista, suomalais-baltialaista melontatapahtumaa Daugava-joella ja muita pienempiä tapahtumia, joissa oli opaskoirankäyttäjiä ja sokeita lapsia

mukana. Yhdistyksen toimesta välitettiin Baltian näkövammaisille valkoisia keppejä ja muita käyttökelpoisia apuvälineitä sekä sokkonuorisolle hyväkuntoisia ulkoiluvaatteita ja kenkiä.

Kansainvälisenä opaskoirapäivänä eli huhtikuun viimeisenä keskiviikkona esiteltiin opaskoiratoimintaa Riikan keskustassa. Paikalla oli Palvelukoirayhdistyksen hallituksen jäsenten ja parin peesarin lisäksi kaikki kynnelle kykenevät opaskoirakot ja niiden tukijoukot. Näytimme mm. möllikokeiden avulla opaskoirien koulutusta ja kilpailutoimintaa.

Toukokuussa yhdistys oli seuraamassa Vaivaru Pamatskola:ssa eli Vaivarun peruskoulussa kevättapahtumaa, jonka yhteyteen oli erään koulun sokean oppilaan äiti järjestänyt seminaarin, jossa pohdittiin Latvian opaskoiratoiminnan tulevaisuutta. Paljon hyviä ajatuksia oli esillä ja toivon mukaan ne tuottavat tulosta myönteisessä mielessä. Kysymyshän ei ole rahasta, vaan sen puutteesta: ennen ei ollut latin latia, eikä vieläkkään ole euron euroa.

*Seminaariväkeä pöydän ympärillä. Mukana oli myös kaksi edustajaa Latvian sosiaaliministeriöstä. Vaalea nainen oikealla on seminaarin puuhanainen **Aivija Bārda**. Kuva: Marika Kaisala*

Ennen kotiinlähtöä juoksumme koiria Riianlahden rannalla. Kuva: Marika Kaisala

Kesäkuun alussa oli ulkoilmatapahtuma Sokeain kirjaston pihalla. Sen puuhanaisena ja spiikkerinä toimi kirjaston pistekirjaosaston johtaja **Gunta Bite**. Ohjelmassa oli mm. musiikkiesityksiä, armeijan, poliisin sekä terapia- ja opaskoirien esittelyä,

soppatarjoilu, tietokilpailu ja poliisikoiranäytös. Yleisöä oli paikalla paljon, varmaan myös satunnaisia ohikulkijoita.

Hienot musiikkiesitykset kuuluivat ulkoilmatapahtuman ohjelmaan. **Georgij ja Natalia Muravjovan** 14-vuotias sokea poika **Ivan Janis** laulaa kuvassa oikealla. Kuva: Ieva Veide

Gunta Bite, aina iloisena! Kuva: Ieva Veide

Poliisikoiranäytös, poliisikoira **Neroa** ohjaamassa **Kristine Atroško**. Kuva: Ieva Veide

Riikassa on lomailnut tänäkin vuonna suomalaista opaskoiraväkeä. Jonkun verran olen Zaigan kanssa voinut esitellä kaupunkia ja kaikkien kanssa on käyty katsomassa myös sokeiden elämää Juglan kaupunginosassa ja vähän muuallakin.

MELOMASSA DAUGAVA-JOELLA

Juha Herttuainen

Heinäkuun alussa toteutui Gauja-joelle aiemmin suunniteltu kolmipäiväinen melontareissu Daugava- eli Väinänjoella. Näkevää ja näkövammaista väkeä tapahtumaan saapui Suomesta, Virossa ja Latviasta yhteensä yli 20 henkilöä. Joukossa oli myös lapsia ja nuorisoa. Melontatapahtuman järjesti Servisa Suņu Biedrība TEODORS –Palvelukoirayhdistys.

Kahden suuren ja yhden pienen eskimokanootin voimin matkaa oli tarkoitus tehdä Valko-Venäjän rajan tuntumasta Krāslavan kaupungista Daugavpilsiin (suomeksi Väinänlinna), yhteensä 40 kilometriä. Joukossa taisi olla vain muutama kokenut meloja, mistä aiheutui jonkun verran hämminkiä. Onneksi sää oli lämmin ja hieno ja upea Daugavajoki selkeä kulkea. Kaksi yönseutua asuttiin teltoissa ja nautittiin omatekoista ruokaa.

Aivan Daugavpilsiin asti ei ehditty määräaikaan mennessä. Parasta vauhtia kulki virolaisten luotsaama iso kanootti, joka ajoi vahingossa ensimmäisen välitukikohdan ohi! Reissu oli oiva opetus siihen osallistuneille: kannattaa pitää joukot koossa! Loppu hyvin, kaikki hyvin!

Kanootit vesille ja matkaan! Kuva: Valeriina Silas. Kuvat suurenevät hiirellä klikkaamalla.

*Juha lainasi kanoottinsa Suomesta tulleelle Silaksen perheelle ja otti melonnan ajaksi Jannen opaskoiran Uunon päivähoitoon. Vasemmalta **Alina, Valeriina, Janne ja Arttu Silas**. Kuva: Juha Herttuainen*

"Maakravuilla" oli tilaisuus käydä välillä hevoshommissa. **Velga Zēgnere ja Zaiga Kļaviņa**. Kuva: Velga Zēgnere

KAMPEITA SOKKONUORISOLLE

Juha Herttuainen

Natalja ja Zaiga tarkastelevat Suomen tuliaisia. Kuva: Juha Herttuainen.

Tulin juuri Zaigan kanssa **Natalja Muranjovan** perheessä tarjotulta iltapalalta. Ruoka oli hyvää ja Nataljan porukka tosi iloinen saadessaan jälleen vastaanottaa hänelle Suomesta viemiämme vaatteita edelleen luovutettavaksi Latvian sokeille lapsille ja nuorille.

Annikki Skogster ja **Inkeri Kauppinen** olivat panneet parastaan kutomalla villalangasta lapsille nuttuja, sukkia, töppösiä, villapaitoja, kaulaliinoja, jne. Vuosaarelaisen opaskoiran perhe lähetti taas jälleen kerran Ollen emännälle Tiinalle pieneksi jääneitä, mutta siistejä ja käyttökelpoisia ulkoiluvaatteita. Ollesta ja hänen emännästään on juttu tämän vuoden Opaskoiran Joulussa. Monet tietävätkin, että Olle on ostettu Tarton opaskoirakoululta ja se on kasvanut lapsuutensa Riikassa, suomalaisen "Airut-lehteä" vastaavan "Rosma-lehden" toimittajan **Anita Zvirgzden** hoivissa.

Kuten aiemminkin on tullut mainittua, oma apu on paras apu. Niinpä ikinuoret ystävämme, Annikki ja Inkeri, päättivät yhdessä tarttua kudontapuikkoihin ja

valmista tuli! Todella hyvälaatuisia tuntuivat heidän tuotteensa olevan, värit sointuivat ja rohkeasti oli käytetty myös kirkasvärisiä lankoja.

Paras ilo on antamisen ilo, kuten myös vastaanottamisen ilo saajapuolella. Minulla taas on ollut autossa aina ylimääräistä tilaa viedä lahjoitukset perille. Aiemmin olen kuljettanut Baltiaan myös valkoisia keppejä ja muita näkövammaisten apuvälineitä sekä jalkineita. Ensi viikolla otan kyytiin taas yhden kenkäpaketin.

Omasta ja Opaskoiran Joulu ry:n puolesta kiitän minäkin Vaimo-Zaigan kanssa lahjoittajia. Lahjoitustoiminta tuottaa iloa kaikille osapuolille!

AMERIKKALAISRANSKALAISET LABRADORIT KASVAMASSA PALVELUKOIRIKSI LATVIASSA

Juha Herttuainen

Jo kahdessa polvessa opaskoiria periyttänyt, Amerikasta alun perin tullut, labradorinarttumme teki kolmannet pennut **Zaiga Klavinan** koirakoululla Latvian Carnikavassa kesäkuussa 2014. Pentueen isä on Ranskasta Latviaan tuotettu uros. Kahdeksasta pennusta osa on jo opaskoirakoulutuksessa, yksi avustajakoira koulutuksessa ja yksi päätti ryhtyä uranvaihtajaksi eli terapiakoiraksi. Testeissä ja peruskoulutuksessa koirat ovat pärjänneet tähän mennessä hyvin.

Kaikki kahdeksan testattavaa samassa kuvassa. Kuva: Ieva Velde.

Elokuussa Zaiga kävi hakemassa Ranskasta samasta kennelistä, mistä edellä mainitun pentueen isä on kotoisin, mustan narttupennun. Pentu on rohkea ja kaunis ulkomuodoltaan. Olen ollut sen kanssa Suomessa ”rokotuskaranteenissa”. Hyvä seuralainen ja reissukaveri se on myös ollut. Pennun kasvattaja oli käynyt Tiibetissä ja päättänyt antaa sille, kuten myös muille pentueen jäsenille tiibetiläiset nimet. Nimi on **Lumbini**, mikä on Buddhan syntymäpaikka Etelä-Nepalissa.

Lumbini 12-viikkoisena. Kuva: Jarmo Korpi

TEODORS SAIRASTAA

Juha Herttuainen

Aleksejs ja Teodors, kuva: Ligita Damberga.

Latviassa vierailleet opaskoiraihmiset muistanevat Aleksejs Volkovsin ja hänen nelivuotiaan opaskoiransa Teodorsin, joka oli vaimoni Zaigan ensimmäinen opaskoiraoppilas. Aleksejs on Latvian Palvelukoirayhdistyksen perustajajäsen ja sen puheenjohtaja.

Parin viikon vaihtelevien sairausoireiden jälkeen löytyi vajaa viikko sitten Teodorsilta kookas kasvain sydämen vierestä. Kasvaimen poistoa suunniteltiin ja alettiin toteuttaa riikalaisella eläinklinikalla viime keskiviikkona. Puolen tunnin kuluttua operaation aloituksesta leikkaava eläinlääkäri soitti, ettei hän ryhdy kasvainta poistamaan, koska oli löytynyt useita etäpesäkkeitä.

Aleksejs kuitenkin uskoi ihmeeseen. Torstaina mentiin Teodorsin kanssa Latvian Yliopistolliselle Eläinklinikalle. Siellä Teodors tutkittiin tietokonetomografian avulla. Klinikkan eläinlääkärit päättivät toteuttaa leikkausoperaation ja se tehtiin

saman tien. Leikkaus onnistui, Teodorsilta poistettiin 18 senttiä pitkä kasvain ja ohessa se menetti yhden kylkiluun ja pienen palan keuhkoa. Suuri kasvain oli painanut sydämen oikealle puolelle rintakehää, kun koirankin sydän sijaitsee tavallisesti vasemmalla puolella.

Teodors alkoi toipua nopeasti ja se voitiin kotiuttaa jo perjantaina. Eräs ystävämme majoitti Alekseijn ja Teodorsin omakotitaloonsa, koska Teodors ei voinut kiivetä kerrostalon kolmanteen kerrokseen, jossa sen koti sijaitsee. Teodors toipuu hyvin ja sen ruokahalukin on hyvä. Alekseijs on joka hetki sen seurassa, niin kuin oli jo aiemmin koiran sairastuttua.

Teodorsin stoori päätettiin julkaista facebookissa (aukeaa osoitteesta: www.teodors.org) ja samalla pyydettiin kansalaisilta taloudellista tukea Teodorsin sairauden aiheuttamien kulujen maksamista varten. Kansan käsi olikin karttuissa, heti alkoi virrata yhdistyksen tilille rahaa ja ihmiset elävät Alekseijn tukena sähköpostitse ja puhelimitse yhdistyksen kautta.

Tulevaisuuden tutkimukset näyttävät, millainen kasvain oli kyseessä.

Syöpähoitoihinkin on varauduttu. Toivokaamme, että Teodors tulee pian terveeksi!

TULEVIA OPASKOIRIA

Juha Herttuainen

Elfan pennut, yksi uros ja kaksi narttua. Kuva Juha Herttuainen.

Zaigan Koirakoulun toinen pentue syntyi 15. heinäkuuta. Tällä kertaa tuli vain kolme pentua, mutta ne ovatkin tavallista pottempia. Emä on avustajakoira Elfa edellisestä, kaksi vuotta sitten syntyneestä pentueesta. Elfa tekee töitä Riiassa. Kuvassa pennut poseeraavat kesällä valmistuneen koira-aitauksen kopin katolla.

VIRSTANPYLVÄITÄ

Juha Herttuainen

Tämän kuun 11. päivänä yhdistyksemme **Opaskoiran Joulu ry** täytti viisi vuotta. Seuraavana päivänä sitten **Latvian palvelukoirayhdistys – Servisa Suņu Biedrība TEODORS** täytti myös viisi vuotta. Juhlimme molemmissa yhdistyksissä työn merkeissä.

Kansainvälisenä opaskoirapäivänä eli 25.4. emme myöskään erityisesti ole esillä. Sen sijaan elokuussa, myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana, opaskoirayhteisömme juhlii mm. kokoontumalla kirkkoon kuuntelemaan urkumusiikkia opaskoirankäyttäjä **Beāte Bringulen** esittämänä.

Joulukuussa vietimme Juglan Strazdumuiža-klubilla pikkujoulua.

ZAIGAN KOIRAKOULU LTV:N UUTISISSA

Juha Herttuainen

Latvian televisio kävi 18.4. kuvaamassa uutispätkän Latvian opaskoiratyöstä. Kuvassa Zaigan Koirakoulun henkilökuntaa ja yhteistyökurssilaisia, vasemmalta: Santa Aumeistere, Liene Štenberga, Aleksejs Volkovs, Inese Plūme, Zaiga Kļaviņa ja Juha Herttuainen. Katso uutispätkä [linkistä](#).

MAAOTTELUSSA

Juha Herttuainen

Perinteinen Baltia-Suomi -opaskoiramaaottelu järjestettiin Opaskoirayhdistys ry:n toimesta 6.10. 2018 Hyvinkäällä. Viron ja Suomen välisiä otteluita on järjestetty jo parikymmentä vuotta, vuorotellen Virossa ja Suomessa. Latvia tuli mukaan kuvioihin vuonna 2012.

Latvian joukkue esitteli vuorollaan maaottelun päätteeksi illanvietossa maansa opaskoiratoimintaa. Tämän lisäksi latvialaisilla oli muutakin asiaa.

Maaotteluun osallistunut kilpailija Viktors Sergejevs alusti asiaa seuraavasti: Erään oppilaitoksen opettajan juttusille tuli saman opinahjon nuori opiskelija. Hän sanoi, ettei aina ymmärrä, miksi opiskelee ja mihin sitten käyttää oppimaansa tietoa. Ja edelleen: ”Miksi opettamiseen käytetään niin paljon aikaa?”

Opettaja sanoi: – Tarkistetaanpa asia ja antoi opiskelijalle kiven. Hän pyysi opiskelijaa menemään torille ja myymään kiven sadalla kultakolikolla.

Opiskelija meni torille ja yritti myydä kiven, mutta sai siitä vain sadan hopeakolikon tarjouksen.

Opiskelija tuli takaisin opettajan luo ja sanoi, ettei kivi ollut riittävän hyvä, jotta siitä olisi saanut sata kultakolikkoa. ”Mitä nyt tulisi tehdä?”

Opettaja sanoi: – Olet tarjonnut sitä väärässä paikassa, mene seuraavaksi kultasepälle.

Opiskelija meni kultasepäntuokkaan ja seppä tarjosi kivistä tuhat kultakolikkoa. ”Miksiköhän hän tarjosi niin paljon?”

Opettaja vastasi: – Se, jolta puuttuu tiedot tästä kivistä, ei voi arvostaa sitä. Sen vuoksi on tärkeää omata myytävästä tuotteesta oikeat tiedot, jotta voisi itse arvostaa sitä. Usein meille käy niin, että emme osaa arvostaa myöskään muita ihmisiä, koska meiltä puuttuu tietoa.

Latvian Palvelukoirayhdistys Teodors:n puheenjohtaja **Aleksejs Volkov**, joka oli toinen kilpailijoista, jatkoi puhumista:

Olemme Latviassa huomanneet, että Suomessa on briljantti ihminen, joka on auttanut meitä latvialaisia todella paljon. Hän on todellinen timantti – **Elvi!**

Haluamme kiittää Sinua Elvi ja antaa Sinulle kukkia.

Elvi otti kukat vastaan ja ihmetteli, minkä takia hän niitä saa. Vastaus on, että Elvi on mahtavan Opaskoirakoulun ja Opaskoirayhdistyksen hyväksi tehdyn vapaaehtoistyön lisäksi kasvattanut ja hoitanut useita koiria Latvian Palvelukoirayhdistys Teodors:lle.

Elvi Kurri ansaitsee meidän kaikkien arvostuksen ja onnittelut!

Aleksejs luovuttaa kukat Elville. Kuva: Santa Aumeistere

Maaottelu oli jälleen kerran hyvin järjestetty kaikin puolin. Saamme varmasti lukea sen kulusta tarkemmin Opaskoirayhdistys ry:n julkaisuista. Zaiga, Santa, Aleksejs/Serena, Viktors/Neira ja Juha kiittävät!

KOIRANPENTUJA MYYTÄVÄNÄ

Naira hoitaa pentujaan esimerkillisesti. Kuva suurenee klikkaamalla.

Noin viiden kilometrin päässä Latvian Carnikavassa sijaitsevalta Zaigan Koirakoululta, naapurikunta Ādažissa asuu opaskoirankäyttäjät **Viktors Sergejevs**. Zaiga on kouluttanut Viktorsille Neira-nimisen koiran, saman joka osallistui isäntänsä kanssa kuukausi sitten Hyvinkäällä Suomi-Latvia-Viro -maaotteluun. Viime lauantaina oli Viktorsin perheessä iloinen perhetapahtuma, *Neira*, joka on myös siitoskoiramme, synnytti yhdeksän pentua. Synnytys sujui hyvin. Kaikki pennut ovat mustia, neljä nerttua ja viisi urosta. Tasainen pentue, keskipainoltaan noin 400 grammaa/pentua. Neira hoitaa pentujaan esimerkillisesti. Latvian sokeat alkavat yhä enemmän olla kiinnostuneita hankkimaan opaskoiria, kun ovat niiden käyttöön tarkemmin tutustuneet. Palvelukoiraoyhdistys TEODORS on tehnyt kaikkensa hankkiakseen varoja opaskoirien ruokinta- ja eläinlääkärikuluihin. Muuhun ei sitten rahaa liikeneäkään, eikä ole mitään tietoa,

alkaako mikään yhteiskunnan taho kustantaa muita toiminnan kuluja eli koirien kasvatusta ja koulutusta. Talkoohommina on Zaigan Koirakoulun toimesta viime vuosina koulutettu ja kurssitettu Latviaan 12 opaskoira ja yksi avustajakoira. Homma näiden kaikkien kohdalla toimii nyt kohtalaisen hyvin. Taloudelliset resurssit eivät salli laajempaa toimintaa ja niinpä Neiran pennuista noin puolet on pistettävä myyntiin. Kahdestaan emme myöskään pystyisi koko Neiran katrasta kouluttamaan ja kurssittamaan. Seuraamme nyt rauhassa pentujen kehittymistä ja helmikuussa luovumme ”ylimääräisistä”.

Viktors ja Zaiga huoltamassa Neiran pentuetta.

Terveisin Zaigan Koirakoulu, Zaiga Kļaviņa & Juha Herttuainen

VUODEN 2019 TOIMINTAA LATVIASSA

Juha Herttuainen

Latvian Palvelukoirayhdistys toimii tänä vuonna resurssiensa puitteissa suunnilleen viimevuotiseen malliin. Suunniteltu on kaikenlaista, mm. avustajakoirapuolella yhteistyötä Pohjoismaiden järjestöjen kanssa. Muuta konkreettista yhteistyötä Baltian ja Pohjoismaiden järjestöjen välillä on tiedossa vähän myöhemmin. Ensimmäinen yhteinen tapahtumamme Latviassa on Kansainvälisen opaskoirapäivän vietto 24.4. Silloin hajaannumme turuille ja toreille keräämään varoja Latvian Palvelukoirayhdistykselle – vanhaan malliin, kuten muinaiset sokkokerjäläiset, puukuppeihin.

Viron Opaskoirankäyttäjien kerho ja Latvian Palvelukoirayhdistys järjestävät Tallinnassa toukokuun 18. – 19. päivinä ”Tallinnan turnauksen”, johon osallistuu pari Tarton ja Tallinnan koirakoulujen kirjoissa olevaa opaskoirakkoa. Lisäksi Tallinnaan kutsutaan täydennyskoulutukseen kolme Zaigan koirakoulun viimeksi

luovuttamaa koiraa Suomesta. Tallinnan turnauksessa voivat koirakot koulutuksen lisäksi osallistua opaskoirakokeisiin.

Kesäkuun 9. päivä järjestää Latvian Palvelukoirayhdistys Riiassa kirkkokonsertin, joka on samalla yhdistyksen varainhankintatapahtuma. Konsertti pidetään Tornakalnsin kirkossa. Saman kirkon tilat toimivat myös opaskoiramaaottelun tukikohtana lokakuussa.

Elokuun 16. – 18. päivinä on vuorossa Latvian Palvelukoirayhdistyksen leiri opas- ja avustajakoira-koille Līgatnessa, joka sijaitsee 70 kilometriä Riiasta koilliseen. Lokakuun 5. päivänä on sitten perinteinen maaottelu Riiassa. Tiedotamme tarkemmin vuoden tapahtumista tällä palstalla.

Latvian maaseutuviraston sähköisessä tiekannassa on tätä kirjoitettaessa 13 toimivaa opaskoira. Viime vuoden puolella luovutettiin Mango-niminen punainen labradori riikalaiselle miehelle, jolta puuttuu vasen käsi. Koira toimii kyllä hyvin oikeassakin kädessä ja kummankin taidot kohentuvat nousujohteisesti. Koulutuksessa on tällä hetkellä vain yksi koira ja pari koira tulee pian soveltuvuustesteihin.

Mango ja uusi isäntä Andis. Kuva suurenee klikkaamalla.

TALLINNAN OPASKOIRATAPAHTUMA

Juha Herttuainen 22.5.2019

Pitkästä aikaa pidettiin opaskoirakokeet Tallinnassa Viron opaskoirankäyttäjien yhdistyksen ja Latvian palvelukoirayhdistyksen yhteistyönä 18. toukokuuta. Viroon on Tarton koulun lisäksi tullut toimintaan mukaan toinenkin tuottaja, Viron avustaja- ja terapiakoira-yhdistys, joka tuottaa myös opaskoira.

Koepaikka sijaitsi Paldinskin maantien liepeillä olevassa lähiössä. Radan tekeminen oli oikeastaan melko helppo homma. Kokeita edeltävä tiistaina kaikki oli valmista. Piti vaan pitää peukkuja pystyssä, että radan varrella olevat työmaat olisivat paikallaan vielä lauantainakin. Ei auttanut peukkujen pystyssä pitäminen, kaikki

työmaat olivat poissa, mutta onneksi oli muitakin vaikeahkoja kohteita. Sovittiin, että pidetään kokeet suunnitellulla radalla, koska muut vaihtoehdot olisivat olleet huonompia. Kolmasosa koirakoista ei saapunut paikalle, ja sen vuoksi oli tehtävä myös lisäjärjestelyjä mm. maali- ja lähtöpaikan välisissä kuljetuksissa. Koska osa koirakoista oli aivan tuoreita, eivätkä varmaan edes tietoisia silmäsuojien käytöstä, jätimme suojalasitkin pois kaikkien yksimielisellä suostumuksella.

Lolita ja Suze

Janne ja Hugo, taustalla Allan

Kokeneet tuomarit arvostelivat vuorotellen koirakot ja koirakoiden kieltä osaavat peesarit toimivat liikkeenohjaajina. Kilometrin rata arvosteluineen vei aikaa vajaan tunnin ja homma oli ohi viidessä tunnissa. Siirryttiin pisteiden laskuvaiheeseen ja tulokset julkistettiin myöhemmin loppuruokailun yhteydessä.

Minulle ja varmaan muillekin olivat aivan uusia tuttavuuksia Tallinnan opaskoiraihmiset. Heillä oli mukana myös nuori harjoittelija, joka seurasi tarkasti kokeiden tapahtumia. Melkoisella varmuudella Baltian yhdistykset järjestävät vastaavanlaiset opaskoirakokeet myös ensi vuonna.

Zaiga, Janne, Allan ja Natalia

Opaskoirakokeet 18.5.2019, Tallinna

Järjestäjä: Viron ja Latvian opaskoirayhdistykset

Ratamestari: Juha Herttuainen

Tuomarit: Allan Aula ja Zaiga Kļaviņa

Tulokset:

1. Lolita Korjapina/labradorinnoutaja Zuze, Latvia, 95 pistettä (maksimi 100)
2. Janne Silas/labradorinnoutaja Hugo, Suomi, 90 pistettä
3. Janne Jerva/labradorinnoutaja Elly, Viro, 89 pistettä
3. Erkki Virtanen/labradorinnoutaja Ressu, Suomi, 89 pistettä
5. Andis Brīgis/labradorinnoutaja Mango, Latvia, 84 pistettä
6. Jakob Jogisuu/labradorinnoutaja Life, Viro, 79 pistettä

*”Ikäväni Tallinnaan
ei päästä irti otteestaan
ei päästä ...” (Miljoonasade)*

ANSIOMERKIT ELVI KURRILLE JA ANU LOKKELLE

Juha Herttuainen 24.5.2019

Tallinna ryhmä: Henkilöt vasemmalta: Natalia Stankevits-Melnikova (Tall. kouluttaja), Andis, Lolita, Janne, Elvi, Zaiga, Janne Jerva, Erkki, Juha, Reelika Kaasik (Tall. harjoittelija), Anu ja Allan. Kuva: Juha Herttuainen.

Tiedustelin maaliskuussa 2019 Näkövammaisten liitosta, onko Elvi Kurrille myönnetty liiton ansiomerkkiä. Kävi ilmi, ettei häntä ole vielä ansiomerkillä muistettu.

Elvin pitkäaikaisena yhteistyökumppanina päätin esittää NKL:n hallitukselle, että hänelle myönnettäisiin erinomaisesta yhteistyöstä opaskoira-asioissa NKL:n kultainen ansiomerkki. Perusteena käytin seuraavaa tekstiä:

”Elvi Kurri on tehnyt vapaaehtoisena yhteistyötä keskeytyksettä opaskoirankäyttäjien, peesareiden ja opaskoirapalvelujen tuottajien kanssa 1980-luvun puolivälistä lähtien. Hän on toiminut hoitoperheenä kymmenille kasvaville ja tilapäishoitoa tarvitseville koirille, ollut mukana järjestämässä ja toteuttamassa opaskoiraväen virkistystapahtumia ja mm. peesarikoulutusta. Hän on myös lukuisia kertoja esitellyt opaskoiratyötä eri paikoissa, mm. kouluissa. Viime vuosien pääyhteistyötaho on ollut ja on edelleen Latvian Palvelukoirayhdistys/Zaigan Koirakoulu Latviassa.”

Kuukauden kuluttua NKL ilmoitti myöntäneensä Elvi Kurrille liiton kultaisen ansiomerkin, joka sitten luovutettiin hänelle 19.5. Thai-ravintola Nuudelissa Tallinnan opaskoiratapahtuman yhteydessä.

Elvi oli todella otettu huomionosoituksesta!

Tässä yhteydessä kerron myös toisesta huomionosoituksesta, joka kohteeksi oli valikoitunut virolainen Anu Lokke. Yhdessä Heikki Saastamoisen ja Esko Palosvirran kanssa treenattiin Viron alkuperäisiä kouluttajia Anu Lokkea ja Esta Ratnikia opaskoirankouluttajiksi Tartossa 1990-luvun alkupuoliskolla.

Ennen Viron tasavallan vuosipäivää viime helmikuussa presidentti Kersti Kaljulaid oli jakanut valtion tunnustukset 112 Viron kansalaiselle, joiden sitoutuminen ammatilliseen työhön tai yhteisöön on parantanut Viron elämää. Anu Lokke, vammaiskoirien valmentaja, palkittiin Viron Punaisen Ristin neljännen luokan mitalilla.

Viron vammaiskoirien koulutukselle ja niiden käytön opettamiselle Anu on

omistautunut koko elämänsä ajan.

Anusta huomasi, että hän todella arvosti presidentin myöntämää mitalia. Leiriläisten puolelta annettiin vielä kummallekin kukkakimput ja runsaasti ablodeja!

MAAOTTELU LATVIA-VIRO-SUOMI 2019

Juha Herttuainen 10.10.2019

Kilpailijat Tornkalnan kirkonmäellä: Tatjana, Gerli, Andis, Viktors, Pirkko ja Erkki. Kuva: Anastasia Perelota.

Viime lauantaina, 5.10.2019, pidettiin Opaskoiramaaottelu Riiassa. Kyseessä oli 25-vuotisjuhlamaaottelu, sillä Viron ja Suomen opaskoirat ottelivat keskenään ensi kerran vuonna 1995. Latvia tuli mukaan kuvioihin vuonna 2013. Maaottelun järjestäjänä toimi Latvian Palvelukoirayhdistys, joka on maan kaikkien vammaiskoirakoiden etujärjestö.

Koetukikohta sijaitsi Tornkalnan luterilaisen seurakunnan toimitiloissa, jossa ahkerat talkoolaiset hoitivat palvelukoirayhdistyksen hallituksen edustajien **Aleksejs Volkovsin** ja **Velga Zegneren** johdolla muonituksen ja muut käytännön asiat pitkin päivää. Illalla nämä ystävämme tarjoilivat vielä tukevampaa evästä. Iltaohjelmassa oli myös arpajaiset ja jokaisen maan edustajat kertoivat omien yhdistystensä toiminnasta edellisen maaottelun jälkeen. Tapahtuman ansiokkaana juontajana toimi Zaigan Koirakoulun kouluttajajarjoittelija **Santa Aumeistere** ja suomen kielen tulkkina samoin ansiokkaasti **Anete Kona**.

Koeradon lähtöpaikka sijaitsi kilometrin päässä tukikohdasta ja maali tukikohdassa. Juha Herttuaisen tekemä rata sisälsi kaikki kansainvälisen opaskoirakokeen sääntöjen mukaiset elementit. Tuomareina toimivat suomalainen **Allan Aula** ja virolainen **Maria Soonberg**. Liikkeenohjaajina eli viroksi tsujuntajina ja latviaksi styrmanneina toimivat latvialaisille **Zaiga Kļaviņa**, virolaille **Veronika Malm** ja suomalaisille **Juha Herttuainen**. Turistina paikalla ollut **Erkki Virtanen** Ressukoiransa kanssa toimi koerataa tarkistettaessa nollakoirakkona. Hallittavuusliikkeet suoritettiin kokeen opastusosuuden yhteydessä, lukuun ottamatta paikallaoloa, joka tehtiin yhteissuorituksena seurakunnan suuressa salissa.

Maaottelua oli seuraamassa myös muutama turisti ja koko paikalla ollut

opaskoirakansa antoi tapahtumasta myönteisen palautteen. Vuosien varrella on toivottu, että fanijoukkoja voisi olla paikalla enemmänkin, sillä varsinkin Baltiassa maaottelut yhteistyömuotona arvostetaan todella korkealle.

Latvialaiset välittävät virolaisille ja suomalaisille parhaat kiitokset käynnistä! Varmaan me kaikki ajattelemme, että yhteistyötä voitaisiin tehdä enemmän, vaikkapa leireilyn tai muun vastaavan merkeissä.

Maaottelu Latvia-Viro-Suomi 2019

Henkilökohtaiset tulokset (maksimipistemäärä 100):

- 1. Pirkko Luusalo**, Suomi/lbn Cenni, 93,5 pistettä
- 2. Erkki Juntikka**, Suomi/lbu Diego, 89,5 pistettä
- 3. Gerli Kangur**, Viro/lbu Juht Matthias, 89 pistettä
- 4. Viktors Sergejevs**, Latvia/lbn Meira, 82 pistettä
- 5. Andis Brīgis**, Latvia/lbu Mango, 82 pistettä
- 6: Tatjana Zahharova**, Viro/lbn Juht Thaleia, 74 pistettä

Joukkuetulokset:

1. Suomi 183 pistettä
2. Latvia 164 pistettä
3. Viro 163 pistettä

ENGLANTIIN OPISKELEMAAN

Santa on juuri lähdössä Englantiin opiskelemaan lisää koirahommia kuvassa olevan Yoko-koiran kanssa.

Zaiga ja Santa 9.10.2019 Kuva: Juha Herttuainen

VONNE KÄVI KAUPASSA Juha Herttuainen / 2022

”Olin menossa pari vuotta sitten Vonnen kanssa kotoa Iäheiselle kentälle, jossa silloin tällöin annan Vonnen juosta temmeltää vapaana. Matkan varrella on kauppakeskus, jossa käyn ostoksilla ja postissa. Vonne pysähtyi kaupan kohdalle, eikä suostunut liikkumaan mihinkään. Sain sen kuitenkin menemään kentälle, laskin vapaaksi ja pistin tupakaksi. Kun aikanaan kutsuin Vonnea luokse, sitä ei kuulunut. Joku mummo talutti minut ilman koiraa kotiin.” Näin kertoi- iisalmelainen **Iiris Randelin**. Vonne on kuusivuotias labradorinnoutaja.

Jonkun ajan kuluttua soitti huoltoaseman hoitaja ja sanoi ottaneensa Vonnen kiinni. Tapahtumien kulku oli- seuraava: Vonne oli mennyt kauppaan, joka on valintamyymälä. Se oli tehnyt tavanomaiset kuviot: istunut jonottamassa ensin leipätiskillä, sitten lihatiskillä ja viimeksi kassalla. Hyllyjen välissä kierrellessään se oli kulkenut pää pystyssä ja tehnyt ikään kuin ostoksia ja kurkkinut, mitä muilla ihmisillä oli kärryissään. Kun huoltoaseman hoitaja sai pullapalasen avulla Vonnen haltuunsa, se oli istumassa postin tiskin edessä odottaen omaa vuoroaan.

Iiris kertoi kysyneensä huoltoaseman hoitajalta, oliko Vonne tehnyt suuren laskun. Jos näin olisi ollut, sen olisi saanut lähettää suoraan Opaskoirakoululle. Vonne oli aikaisemminkin ”ostanut” ja kantanut kotiin omenia ja muita elintarvikkeita. Tällä kertaa Vonne ei ollut ostanut mitään.

(Julkaistu aikaisemmin: Juha Herttuainen & Iiris Randelin, Peesi-lehti 2/1993. Piirros: Sari Hyvönen 2022)

JOULUJUHLA LATVIASSA

Juha Herttuainen 15.12.2019

Valkoiset valjaat haltijoiheen ja taustajoukkoineen. Kuva: Anastasia Perelota.

Latvian Palvelukoirayhdistys TEODORS kokoontui Juglaan lauantaina 14.12. viettämään joulujuhlaa. Paikalla oli suurin osa Latvian 13:sta opaskoirakosta ja ainokainen avustajakoirakko. Melkein kaikki olivat tulleet juhlimaan perheineen – niinpä paikalla oli lähes 40 henkeä.

Kun latvialaiset kokoontuvat, heti alkaa musisointi. Kahdeksan hengen lauluporukka oli tullut äänentoistolaitteineen ja kitaran kera esiintymään meille. Porukka koostui äidistä, isästä ja kuudesta lapsesta, jotka kaikki eri koostumuksilla ja isän kitaran säestyksellä esittivät latvialaisia lauluja ja myös säveleltään meille tuttuja joululauluja.

Opaskoirankäyttäjät Andris ja Beate pitivät lausunta- ja lauluesityksen Beaten säestäessä pianolla. Esiintymislavalle oli oikeastaan tunkua, kun aika moni halusi laulaa ja soittaa. Monelle tarjoutuikin tilaisuus ja täytyy sanoa, että musiikkiesitykset olivat todella hyviä. Edellä mainittu ”Trappin laulava perhe” tekee kuulemma myös tilauskeikkoja.

Laulajaisten jälkeen seurasivat arpajaiset. Zaiga ja minä saimme purkillisen ohuesta vanerista muotoiltuja tonttuhattupäisiä koirasilhouetteja, joiden kylkiin oli tekstattu koirien nimet. Olimme todella otettuja tästä kunnianosoituksesta. Kaikki Latvian opaskoirat ja avustajakoira ovat työllistyneet Zaigan Koirakoulun kautta ja koirapurkilla olikin jo kokoa. Zaiga sai myös levyn suklaata, jonka sitten erään opaskoirankäyttäjän pikkupoika pölli ja pisti parempaan talteen.

Kahvia ja muita virvokkeita oli tarjolla ja kahvittelun jälkeen ”sokerina pohjalla” sai jokainen opaskoira uudet hienot valkoiset valjaat, kaulaimen ja taluttimen.

Tyytyväisiä tuntuivat koirat uusiin varusteisiinsa olevan ja käytännössä valjaiden suunnittelijana näin itsekin ne toiminnassa ensi kertaa. Aika sitten näyttää niiden todellisen toimivuuden.

Latvian Palvelukoirayhdistys TEODORS:n vetäjät Velga ja Aleksejs sekä nuorison edustajat Anastasia ja Emilia sekä joukko talkoolaisia olivat joulujuhlajärjestelyjen takana. Kiitos heille onnistuneesta tapahtumasta!

KOIRAMAINEN VIIKONLOPPU NUUKSISSA 9.-10.4.2022

Sokeain lasten tuki ry järjesti yhteistyössä Opaskoiran joulu ry:n kanssa koiramaisen viikonlopun Nuuksiossa 9.-10.4.2022. Tapaamisen teemana oli terapiakoira näkövammaisen lapsen/nuoren arjessa. Viikonlopun aikana keskustelimme koirista ja koirien merkityksestä yhdessä ja erikseen lasten ja vanhempien kanssa. Näihin keskusteluihin meitä johdattivat toimintaterapiaopiskelijat **Senja Ilola** ja **Julianna Rikkonen**, jotka tekevät aiheesta opinnäytetyötä. Kaikkien keskustelujen lopputulemana oli, että kaikki meistä kokivat koiran erittäin merkitykselliseksi ja tärkeäksi perheenjäseneksi. Koirakeskustelujen lomassa ulkoilimme, pelasimme lautapelejä ja söimme hyvin. Viikonlopun tunnelma oli poikkeuksellisen lämmin ja välitön. (Teksti: Maarit Törmikoski-Hampf)

(Kuva: Merja Helander)

OPINNÄYTETYÖ TERAPIAKOIRAN MERKITYKSESTÄ NUORELLE

Toimintaterapeuttiopiskelijat **Senja Ilola** ja **Julianna Rikkonen**
Metropolia Ammattikorkeakoulu 2022

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa, miten näkövammaiset nuoret ja heidän vanhempansa kokevat terapiakoiran läsnäolon. Tavoitteena oli tuottaa tietoa alle 18-

vuotiaiden näkövammaisten nuorten ja heidän perheidensä kokemuksista, miten terapiakoiran läsnäolo vaikuttaa näkövammaisen nuoren osallistumiseen ympäristössään. Olennaista opinnäytetyössä oli tuoda esiin perheiden omakohtainen kokemus. Vanhempien ja nuorten kokemukset tukivat toisiaan, joten heidän kokemustensa erittely toisistaan ei ollut tarpeen. Haastatteluista nousi arvokasta tietoa siitä, millainen merkitys perheen terapiakoiralla on nuoren kokemukseen itsestään, hänen toimijuuteensa ja osallistumiseensa kotona ja kodin ulkopuolisessa ympäristössä. Sekä nuorten että vanhempien haastatteluissa tuli esille, kuinka merkityksellinen perheen terapiakoira on näkövammaiselle nuorelle, mutta myöskin koko perheelle ja lähipiirille.

Opinnäytetyön yhteistyökumppaniksi valikoitui luontevasti Sokeain lasten tuki Ry, koska toinen meistä toimii jäsenenä yhdistyksen hallituksessa. Yhteistyön aloitus oli sujuvaa, ja opinnäytetyön aiheita ideoitiin yhdessä yhdistyksen kanssa. Sokeain lasten tuki Ry järjestää lomatoimintaa näkövammaisille lapsille perheineen, joten oli luontevaa toteuttaa opinnäytetyön aineiston hankinta yhdessä heidän järjestämistään tapahtumista. Haastatteluihin osallistui kolme nuorta ja viisi vanhempaa.

Opinnäytetyön keskeisenä teoriana toimi kanadalaisen toiminnallisuuden ja sitoutumisen malli CMOP-E. Mallin pohjalta muodostettiin teemahaastattelun runko sekä jäsenettiin analyysin tulokset. Haastattelut toteutettiin ryhmähaastatteluina niin, että nuoret ja vanhemmat olivat eri ryhmissä. Nuorten ja vanhempien haastattelut tehtiin erikseen, jotta nuorilla oli mahdollisuus tuoda aidosti omat kokemukset ja näkemykset kuuluviin.

Opinnäytetyössä käytettiin laadullisia tutkimusmenetelmiä, koska tarkoituksena oli ymmärtää näkövammaisten nuorten ja heidän perheidensä kokemuksia. Teemahaastattelussa edetään valittujen teemojen ja tarkentavien kysymysten varassa, mutta menetelmän vapaamuotoisuus ja joustavuus antaa tilaa puhua aihepiiristä varsin vapaasti. Ryhmähaastattelun arvo menetelmänä perustuu siihen, että se saa haastateltavat keskustelemaan asioista, jotka saattaisivat jäädä kahdenkeskisessä haastattelussa ulkopuolelle. (1)

Haastattelujen toteutus ja aikataulutus tapahtumassa suunniteltiin etukäteen, ja siinä pyrittiin mahdollistamaan haastateltavien optimaalinen jaksaminen ja vireystila sekä tutustuminen toisiinsa ja opinnäytetyön tekijöihin ennen haastatteluja. Vanhempia haastateltiin päivällä, ja heidän kertomansa mukaan ryhmähaastattelu oli kokemuksena terapeutin. Nuorilla oli mahdollisuus purkaa energiaa ja jännitystä toiminnan kautta ennen haastattelua, joka toteutettiin vasta illemmalla, jolloin he jaksoivat keskittyä hyvin haastattelutilanteessa.

Opinnäytetyön tulosten perusteella voidaan todeta, että sekä haastateltavat nuoret että heidän vanhempansa kokevat terapiakoiran läsnäololla olevan positiivinen merkitys näkövammaisen nuoren arkeen. Näkövammaisten nuorten osallistumisen haasteisiin liittyvässä tutkimuksessa tuodaan esille, kuinka he kohtaavat haasteita

osallistumisessaan erilaisiin toimintoihin, mm. liikkuminen, kotielämä, ihmissuhteet sekä harrastukset. Haasteet vaikeuttavat nuoren itsenäistymistä. (2) Opinnäytetyön tulokset osoittavat, että terapiakoiralla on monella tapaa näkövammaisen nuoren osallisuutta ja osallistumista tukeva ja hyödyttävä vaikutus.

Terapiakoiran tuoman rohkeuden ja pystyvyyden myötä nuoren itsenäinen osallistuminen ympäristössään on laajentunut ja yhdenvertaisuus yhteiskunnassa lisääntynyt. Näkövammaisten nuorten itsenäistymiseen liittyvässä tutkimuksessa todetaan, että itsenäinen liikkuminen on näkövammaisten nuorten yksi suurimmista haasteista. (3) Opinnäytetyössäkin tuli esille haastateltavien kokemuksista itsenäisen liikkumisen haasteet. Koira lisää nuoren motivaatiota, itseohjautuvuutta ja tahtoa toimia itsenäisesti. Koiran myötä nuori on motivoitunut olemaan yksin kotona sekä liikkumaan itsenäisesti. Koiran läsnäolo auttaa nuorta keskittymään paremmin päivittäisiin toimintoihin, esimerkiksi läksyjen tekemiseen.

Terapiakoira on nuorelle merkittävä psyykinen ja emotionaalinen tuki; se rauhoittaa ja luo turvallisuuden tunnetta. Näkövammaisen nuoren sosiaalisessa ympäristössä perheen terapiakoiralla on suuri merkitys. Koiran läsnäolo helpottaa sosiaalisia tilanteita ja vahvistaa perheenjäsenten välistä vuorovaikutusta. Myös avustajakoiriin liittyvässä kirjallisuuskatsauksessa on raportoitu, että koiralla on merkittävät vaikutukset sosiaaliseen vuorovaikutukseen, psyykkiseen hyvinvointiin, emotionaaliseen toimintaan, itsetuntoon ja elinvoimaisuuteen. (4)

Näkövammaisen nuoren ympäristö voi tukea häntä, kun hän harjoittelee toimimaan itsenäisemmin terapiakoiran avulla. Toisaalta ympäristö voi olla myös nuoren toimijuutta rajoittava tekijä. Ensinnäkin terapiakoira ei saa kulkea nuoren mukana kaikkialle, ja toisekseen ihmisillä ei ole riittävästi tietoa siitä, miten näkövammaisen ihmisen apuna olevaa koiraa kuuluisi lähestyä. Haastatteluissa tuli esille, että perheet kokevat myönteisenä sen, kun muut ihmiset ovat kiinnostuneita terapiakoirasta ja lähestyvät näkövammaista nuorta helpommin, kun hänellä on koira mukanaan. Kielteisenä haastateltavat kokivat sen, kun ihmiset koskettavat koiraa ilman lupaa silloin, kun se työskentelee näkövammaisen nuoren apuna, esimerkiksi julkisissa kulkuneuvoissa ja taksimatkoilla. Tällöin koiran työnteke voi häiriintyä niin, että sen tarkkaavuus herpaantuu ja nuoren turvallisuuden tunne vaarantuu. Olisikin tärkeää lisätä ihmisten tietoisuutta ja julkista keskustelua siitä, miten koiran kanssa liikkuvaa näkövammaista ihmistä tulisi lähestyä.

Terapiakoiraa ei lueta lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineeksi, eikä sillä ole virallista statusta. Terapiakoiralla on valjaat, joissa on merkintä Terapiakoira, mutta valjaat eivät tee koirasta virallista hyötykoiraa. Terapiakoiran haluava perhe maksaa kaikki koiraan liittyvät kustannukset itse. Kaikilla perheillä ei tästä syystä ole mahdollisuutta hankkia terapiakoiraa, vaikka he kokisivat, että perheen näkövammaisen nuori hyötyisi koiran tuomasta tuesta. Haastattelimme opinnäytetyötä varten Juha Herttuaista. (5) Olemme hänen kanssaan samaa mieltä

siitä, että opaskoiran saamiseen ei pitäisi olla ikärajoja. Jokainen nuori on yksilö ja näkövammamat ovat erilaisia, joten niin kuin kaikkien apuvälineiden kohdalla, tulisi myös koiran saamista lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineenä harkita yksilöllisesti. Harkinnassa tulisi huomioida nuoren elämäntilanne ja kaikkien perheenjäsenten halu sitoutua koiran hoitoon. Vaikka koira olisi nuoren apuväline, ei sitä voi täysin nuoren vastuulle jättää.

Näkövammaisen nuoren on mahdollista saada virallinen opaskoira lääkinällisen kuntoutuksen kautta vasta hänen täytettyään 18 vuotta. (6) Tämä on nuoren itsenäistymisen tukemisen ja taitojen karttumisen kannalta korkea ikä.

Näkövammaisten nuorten itsenäistyminen tapahtuu ikätovereitaan hitaammin. (3) Nuoren henkilön voi olla vaikea ottaa ohjeita ja tukea vanhemmiltaan, mikä liittyykin yhteen nuoruuteen liittyvistä kehitystehtävistä, vanhemmista irtautumiseen. Opinnäytetyö osoittaa, että terapiakoira edesauttaa kokonaisvaltaisesti nuoren myönteistä olemisen kokonaisuutta ja lisää mielen tasapainoa. Myönteinen vaikutus voi myös ennalta ehkäistä näkövammaisen nuoren riskiä syrjäytyä tai eristäytyä yhteiskunnasta.

Suomen vammaispoliittisen ohjelman loppuraportissa todetaan, että ohjelmalla haluttiin vahvistaa kehityskulkuja, jotka tukevat vammaisten henkilöiden oikeudenmukaisen yhteiskunnallisen aseman toteutumista käytännössä. Vammaisten henkilöiden oman tahdon ja mielipiteen kunnioittaminen, yksilöllisyys ja valinnanvapaus ovat nykyaikaisen vammaispolitiikan kulmakiviä.

Vammaispoliittisen ohjelman valmistelussa painotettiin avoimuutta ja vuorovaikutteisuutta. Tavoitteena oli tietoisuuden lisääminen vammaisuudesta eri hallinnonaloilla ja laajemminkin koko yhteiskunnassa. (7) Vammaispolitiikan lähtökohtana ovat perus- ja ihmisoikeudet sekä YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista. Vammaispolitiikan periaatteina ovat vammaisten henkilöiden oikeus yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen ja syrjimättömyyteen sekä tarpeellisiin palveluihin ja tukitoimiin. (8)

Poliittinen päätöksenteko ja palvelujen suunnittelu edellyttävät tietoa vammaisten elinoloista, asemasta ja hyvinvoinnista. Näkövammaisten ihmisten elämäkokemukset tarjoavat tärkeää tietoa päätöksentekijöille, palveluntuottajille, näkövammaistyön ammattilaisille ja tavallisille kansalaisille. Vammaispoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi onkin tärkeää, että vammaisia ihmisiä koskevaa tutkimus- ja tilastotietoa kerätään systemaattisesti. Toimintaterapeutti voi toimia näkövammaisten ihmisten puolesta puhujana ja asiantuntijana erilaisissa konteksteissa, ja näin edistää tiedon jakamista sekä yhdenvertaisuuden ja toiminnallisen oikeudenmukaisuuden toteutumista. Jatkotutkimusaiheina olisi hyödyllistä tutkia lisää näkövammaisten ihmisten omia kokemuksia sekä opaskoiran käyttäjien ja opaskoirakouluttajien kokemuksia.

Lähteet:

- 1) Puusa, Anu 2020. Haastattelutyypit ja niiden metodiset ominaisuudet. Teoksessa Puusa, Anu & Juuti, Pauli (toim.). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Tallinna: Gaudeamus. 103–117.
- 2) Salminen, Anna-Liisa & Karhula, Maarit E. 2014. Young persons with visual impairment: Challenges of participation. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy* 21 (4). 267–276.
- 3) Salminen, Anna-Liisa 2013. Kuntoutus näkövammaisen nuoren itsenäistymisen tukena. *Sosiaali- ja terveysturvan selosteita* 82. Helsinki: KELA.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/40182/Selosteita82.pdf?sequence=3>
- 4) Rodriguez, Kerri E. & Greer, Jamie & Yacilla, Jane K. & Beck, Alan M. & O’Haire, Marguerite E. 2020. The Effects of assistance dogs on psychosocial health and wellbeing: A systematic literature review. *PLoS One*. 15 (12).
- 5) Herttuainen, Juha 2022. Asiantuntija. Nuuksio. Haastattelu 10.4.2022.
- 6) Opaskoirakoulu 2021b. Minulleko opaskoira?
<https://opaskoirakoulu.fi/fi/minulleko-opaskoira>
- 7) Sjöblom, Stina 2016. Suomen vammaispoliittisen ohjelman VAMPO 2010–2015 loppuraportti. *Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita* 2016:14. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74810/Rap%20ja%20mui_2016-14_verkkoversio%20100316.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- 8) Sosiaali- ja terveysministeriö. Vammaispolitiikka.
<https://stm.fi/vammaispolitiikka>

Linkki opinnäytetyöhön: [Opinnäytetyö Senja ja Julianna](#)